

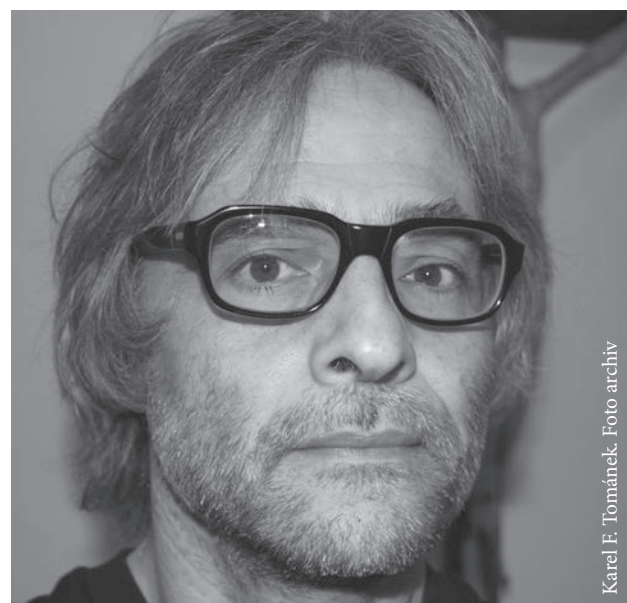
Vážení čtenáři,

chtěl bych tímto způsobem poděkovat Vám všem, kteří jste se ucházeli o dobrovolnictví v knihovně, a současně poblahopřát Vám, kteří jste se jimi skutečně stali. Dovolte, abych to udělal jmenovitě. Nesmírně si vážíme toho, že svůj volný čas mezi námi tráví Bc. Kamila Ševčíková, Andrea Švihlíková, Naděžda Veselá, Lenka Linhartová, Eva Mrvková a Natálie Váňová. Dobrovolníci nepracují zadarmo, protože by byli bezcenní, ale protože je jejich práce k nezaplacení.

Tyto noviny jsou prázdninové, a proto i závěr mého sloupku bude prázdninový: přeji Vám báječné léto a těším se na setkání s Vámi, třeba na nějaké akci, kterou jsme o prázdninách pro Vás připravili. Co třeba v parku Václava Havla na projektu Města čtou?

Karel František Tománek

Napište řediteli! reditelna@knihovnalitomerice.cz

Karel F. Tománek. Foto archiv

Povídat si, tančit, meditovat, pozorovat plamen svíčky, malovat...

Pod názvem Tanarte pořádá Kateřina Krátká z Roudnice nad Labem v knihovně od září 2013 ženská setkání s prvky tantrajógy a arteterapie.

Proč vlastně „Tanarte“? A jak vaše seance probíhají?

Název vznikl ze spojení dvou slov, „tantra“ a „arteterapie“. Setkání trvá dvě hodiny, kolegyně Jana Matoušková se stará o arteterapeutickou část, já mám na starosti tantrickou část zaměřenou na práci s tělem. Začínáme většinou spontánním tancem, často se šátky na očích, aby se ženy lépe dostaly samy k sobě, uvolnily se, setřáslas ze sebe stres, vypnuly hlavu a vnímaly jen své tělo. Někdy tančíme hodně dynamicky na rytmickou hudbu a opravdu se rozjedeme, jindy se pohybujeme jemně a naladíme se na svou pánev a srdce. Následuje energetické cvičení, kdy nádechy a výdechy čerpáme energii ze země do pánve, uvědomujeme si životní energii, která tam

sídlí. Při hlubokém nádechu se pánevní dno zatáhne, tím se v něm zadrží energie, při hlubokém výdechu se povolí, zrelaxuje. Není to ale o síle, nejde o pouhé cvičení, spíše o práci s dechem a energií. Ženy se tímto prostřednictvím mají odpoutat od vnějšího světa, naladit samy na sebe, oživit energii. Každé setkání je ale jiné, program pouze orientační. Vždy se naladím na potřeby skupiny, aby všem bylo dobře. Mým cílem je, aby různé techniky byly jednoduché, hravé a použitelné v běžném životě.

Jak je to s tím pánevním dnem, je v něm ukryta životní síla jenom u žen, nebo i u mužů?

Jak u žen, tak u mužů, a je prospěšné s ním pracovat. Pravdou je, že když se dočtete o cvičení pánevního dna, tak většinou v souvislosti se ženami, přičemž se často zmiňuje jako lék na inkontinenci, menstruační bolesti a podobné problémy. Energetické cvičení pánve je skutečně pomáhá řešit, ale pracuje také se sexuální, tj. životní energií. V pánevním dnu je uložena prvotní energie, ještě z doby, kdy se spojil náš otec s matkou. Někdo jí má málo, jiný nadbytek. Tuto sílu máme během svého života tendenci potlačovat. Nepracujeme s ní, protože je v zóně podle společnosti špatné, špinavé. Energetickým cvičením s pánví můžeme původní sílu zase obnovit a zharmonizovat nejen orgány tam uložené, ale celý organismus. Ne-

zbytná je také relaxace pánevního dna. Ačkoli tohle všechno platí i u mužů, myslím si, že ženy mají větší chuť se objevovat, pracovat na sobě, léčit se. Žena, která si váží sebe sama, která dokáže spočinout ve své specifické energii, otevřít své srdce a uvolnit se, je lékem pro muže i celý svět.

Tantru si velká část veřejnosti spojuje se sexem...

Pro mě osobně jde spíš o lásku k životu, vděčnost, objevování jednoduchosti, o přijetí a prožití svých světlých i temných stránek, o zastavení se a o schopnost vychutnat si přítomný okamžik, o jemnost... „Bonusem“ je samozřejmě navýšení životní a sexuální energie a touhy po tělesném kontaktu. Milování se stává vědomé a láska k partnerovi bezpodmínečná. Zatímco současná společnost nás vede spíš k tomu hrubému – k výkonu, úspěchu, odstřížení mysli od těla, zaměření se na okolní svět a materiálně –, pracuje tantra s uvědoměním dechu, tlukotu srdce a těla, s vnitřním prožíváním, bezpodmínečnou láskou k sobě i okolí. Na lekcích Tanarte tancujeme, meditujeme, pozorujeme plamen svíčky, tvoříme a také si povídáme – ženy potřebují hodně mluvit nahlas, sdílet to, co prožívají, v ženském kolektivu, v němž se témata dotýkají všech, a už to samo vede k léčení.

Pokračování na straně 3

Kateřina Krátká. Foto archiv K. K.

Účastnice Tanarte. Foto archiv K. K.

Trénování paměti nejen pro seniory

„Paměť každého člověka je jeho soukromou literaturou.“ (Aldous Huxley)

Trénování paměti probíhá v knihovně každé pondělí dopoledne od dubna do června 2014. O tento kurz, který je již plně obsazen, projevíli zájem zejména seniři. Setkávání probíhají v přátelské a uvolněné atmosféře, nejde o žádné zkoušení a kvízy, ale o zábavná cvičení, která rozvíjejí představivost a tvořivost, zlepšují paměť a různé druhy myšlení. Účastníci kurzu se také mají možnost dozvědět nejnovější teoretické poznatky o fungování lidského mozku a paměti, naučí se, jak paměť zlepšovat. Na kurzu jsou vysvětleny a procvičeny jednoduché mnemotechniky, které původně pocházejí z antiky. Tyto paměťové techniky představují dokonalou kompenzaci přirozeně nedokonalé lidské paměti. S lepší pamětí přichází zvýšená sebedůvěra a ve starším věku také prodloužená soběstačnost a vyšší kvalita života.

Každá vyučovací hodina trvá devadesát minut. Nejdříve jsou na programu psychomotorická cvičení, která aktivizují mozek a podporují spolupráci obou mozkových hemisfér. Následují koncentrační cvičení zlepšující soustředění a pozornost, poté jednoduchý popis a procvičení paměťových technik a strategií. Na podzim 2014 je připraven základní kurz trénování paměti pro nové zájemce a v případě zájmu bude otevřen také kurz pro pokročilé.

Kurz vede Mgr. Helena Učíková Lendacká, certifikovaná trenérka paměti a členka České společnosti pro trénování paměti a mozkový jogging. V knihovně vede také dopolední klub aktivního stáří (každý pátek) a angličtinu pro seniory (každé úterý). Česká společnost pro trénování paměti a mozkový jogging již od roku 1998 sdružuje a kontinuálně vzdělává trenéry paměti, kteří působí po celé České republice. Společnost se soustavně věnuje trénování paměti převážně seniorů a v posledních letech se také zaměřuje na děti s poruchami učení nebo na rozvoj tzv. nadaných dětí.

Seniři cvičí paměť. Foto archiv: Heleny Učíkové Lendacké

Čerstvý vítr

Vytvoření neziskové organizace Spolek LiPen na podzim loňského roku přineslo do plachet seniorských klubů pracujících při Knihovně K. H. Máchy čerstvý vítr.

Aktivizovalo tak litoměřické dlouhověké občany k ještě rozmanitější činnosti. Ve spolku je registrována bezmála třicítka aktivních členů, kteří působí ve třech klubech a kteří od jara připravují mnoho zajímavých pořadů pro naše čtenáře.

Velmi vydařená byla například první akce z projektu „Čokoláda s příběhem“, kterou podpořilo v rámci fair trade programu město Litoměřice. Na mezigeneračním setkání se během interaktivní besedy účastníci dozvěděli mnoho zajímavého o problematice spravedlivého obchodu, zjistili, kde v Litoměřicích koupit výrobky s modrozelenou značkou, a dokonce si na místě vyrobili spoustu cukrovinek s použitím feroových surovin. Chutnaly výborně!

Další inspirativní akcí bylo výtvarné dopoledne „Malované rozhovory“, na kterém si zájemci ve skupinkách vyzkoušeli malbu akvarelem, tzv. metodu wet on wet. Nešlo o žádný kurz ani dril techniky, ale spíše o sdílení a relaxaci při společné činnosti v příjemném kolektivu. A protože se účastníkům akce líbila, ve výtvarných aktivitách budeme pokračovat i po prázdninách.

Kromě akcí, které připravuje pro čtenáře naší knihov-

Seniři na akci Čokoláda s příběhem. Foto archiv

ny, letos spolek nově nabídl i programy pro další seniorská zařízení ve městě. Proběhly již vernisáže putovní výstavy prací členů klubu v Domově na Dómském pahorku a v Domově U Trati. V posledně jmenovaném proběhne i letní škola tvůrčího psaní pro uživatele zařízení.

Hlavní aktivitou letošního roku byla bezesporu organizace mezinárodní akce Noc literatury, na které vystoupila i oblíbená herečka Luba Skořepová. Ta se k potěšení všech stala po spisovateli Ladislavu Muškovi další čestnou členkou Spolku LiPen.

Kateřina Minková

Karel Hynek Mácha 2/2014, Noviny z Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích
Třikrát ročně vydává příspěvková organizace Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, Mírové náměstí 26, 412 01 Litoměřice
ISSN 1803-7313, Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 18798
Editor Jaroslav Balvín, Design Marek Rubec, Tisk Jiří Bartoš - SLON
E karel.khm@seznam.cz, T 416 732 453, www.knihovnalitomerice.cz

Pokračování rozhovoru ze strany 1

Co obnáší arteterapeutická část vašeho setkání?

Ženy mají namalovat nebo nakreslit své pocity, vždy na téma večera, kterým byl např. nedávno „rozkvět“. Tehdy se nejdříve prostřednictvím šamanského tance a hudby napojily na zemi, zapustily do ní kořeny, pak si představovaly, že jsou semínko, z něhož pomocí spontánního tance rostou do poupěte a květiny. Měly k dispozici vodovky, voskovky, pastelky a velký papír a každá nakreslila, jak se cítila. Některá nakreslila jednu červenou kytku, jiná pár květín různých barev, další velké slunce, některá pracovala konkrétně, jiná abstraktně. Pak jsme si povídaly o tom, jak se při tvorbě cítily, a co podle nich jejich obrázek vyjadřuje. Jeho uměleckou kvalitu jsme samozřejmě vůbec nehodnotily – o to v arteterapii nejde; je to více o práci s podvědomím, s pocity. Kdo nechce nic říkat, nemusí.

Kdo na Tanarte chodí?

Většinou ženy od pětácti let výš, vyzkoušet si to ale přišla i slečna okolo pětadvaceti. Chodí i moje maminka, které je šedesát. Průměrně je účastnicím čtyřicet–pětačtyřicet let, jsou většinou z Litoměřic a okolí. Většinou jde o ženy, které se chtějí zastavit, vypnout hlavu, uvolnit se v bezpečném prostředí, dobít energii. Uvědomují si, že mužský styl života zaměřený na výkon, vydělávání peněz, honění se za kariérou atd. není pro nás to pravé ořechové, a přijdou si odpočinout mezi sobě rovné. Chodí jich většinou kolem deseti, půlka pravidelně, některé občas a stále sem tam přijde někdo úplně nový.

Nemají účastnice seancí s některými aktivitami problém?

Nikdo nemusí dělat, co je mu nepříjemné. Může prostě jen sedět, nebo může odejít; lepší je ale zůstat a zkusit se zapojit později, nebo o tom mluvit. Je dobré a důležité uvědomit si cokoli, co se děje. Se ženami jsem v kontaktu, není problém napsat si nebo se sejit a jakékoli téma probrat. Také máme pravidlo, díky němuž se cítí bezpečně – že se nic ze skupiny nevyznáší ven.

Jak jste se k tantrajóze dostala?

Před několika lety jsem si zarezervovala dovolenou v Chorvatsku zaměřenou na nordic walking a cestovka na poslední chvíli změnila program na „ženské

rozkvétání“. Tak jsem to zkusila, u moře jsem pak v čistě ženském kolektivu malovala, tancovala, odpocívala, relaxovala a nechala se masírovat... Cítila jsem se dobře, nabitá a chtěla jsem se tímto směrem vydat; do té doby jsem fungovala spíše v mužské energii. Dalším motivem byl fakt, že se nám s mužem nedaří počít miminko. Rozhodla jsem se absolvovat základní kurz tantrajógy pro ženy Mohendžodáro v meditačním centru Lažánky u Brna MUDr. Moniky Sičové a Ing. Igora Samotného. Zde se praktikují hlavně Oshovy meditace, pracuje se s tělem a duší. Základní ásany a meditační techniky jsem pak cvičila sama doma a viděla, že si tak opravdu hodně odpočinu, pomůžu mi vypnout hlavu, soustředit se sama na sebe a načerpat novou energii. Také se mi srovnal menstruační cyklus a zvýšila touha po milování, což ve vztahu trvajícím třináct let opravdu oceňuji. Všechny knihy, které jsem kdy o ženských tématech, partnerském životě, duchovním rozvoji, energetických centrech v těle, vnitřní ženě, muži, dítěti atd. přečetla, se nevyrovňají vlastním prožitkům, náročnému tréninku na kurzech a sdílení v podpůrné skupině žen vedené kvalitními a citlivými lektorkami.

Považujete tantrajógu spíš za praktickou, nebo duchovní metodu?

Pro mě je to obojí, tantra probouzí mou duši a vděčnost k životu, v tom je pro mě duchovní. Existují samozřejmě lidé, kteří se dají na cestu spojenou s náboženským směrem, odjedou třeba do kláštera, vyloženě to vyhroť a žijí úplně odstříhnutí od materiálního života. Je to jejich cesta. Mně vyhovuje propojení duchovna a hmoty. Tantra je pro mě zvědoměním a přijetím života takového, jaký je, se schopností vidět ho dětskýma očima. Chodím do práce, mám hypotéku, jezdím autem, stavím barák, každý den vařím – ale zabývám se také láskou, přítomným okamžikem, zázrakem bytí, přírodou a zastavením se...

V knihovně jste zorganizovala již osm setkání. Co chystáte do budoucna?

Kolegyně Jana se v červnu stěhuje pryč a Tanarte ukončíme. V květnu jsem absolvovala kurz lektorského vedení tantrajógy pro ženy Mohendžodáro. Zatímco v rámci Tanarte jsem ženám chtěla předat prvky

určitých technik, které jsem během života nasbírala a osvědčily se mi osobně, Mohendžodáro je patentovaný ucelený půlroční kurz s akreditací MŠMT, který pobíhá v uzavřené skupině žen. Pracuje se s energií páneve, cvičí se ásany, které pomáhají rozvádět energii do celého těla, dělají se Oshovy meditace, tančí se, sdílí – a dochází tak k léčení vnitřní ženy i harmonizaci celkového zdraví. Ženy pak medituji a cvičí doma a ze cvičení se postupně stává tajemný omlazující rituál, který je balzámem pro tělo i duši. Kořeny cvičení vycházejí ze starodávné indické tradice. Na podzim plánuji v knihovně nebo jinde v Litoměřicích či Roudnici takový kurz otevřít. Předcházet mu budou ukázkové hodiny.

Čtete?

Ráda, hlavně knihy o zdravém životním stylu a duchovním rozvoji. Ráda bych čtenářům doporučila knihu Tantrická láska, kterou napsal manželský pár, jenž se tantrě věnuje řadu let. Najdete tu návody, jak se na sebe s partnerem naladit před milováním, aby to nebylo tak, že přijdete z práce, unavení se postaráte o domácnost, skočíte na to, a jdete spát, případně sex úplně vynecháte. Autoři knihy ukazují, jak to jde jinak, píší o vzájemném naladění prostřednictvím dýchání, o důležitosti toho dát tomu čas, o milování jako rituálu, popovídání si, namasírování, o dotycích... Jsou zde i popisy technik, jak se uvolnit, třeba boucháním pěstí do polštáře, a spoustu názorných fotek.

Rozhovor připravil Jaroslav Balvín

Tipy na knihy od Kateřiny Krátké

Swami Anand Geho a Ma Ananda Sarita: Tantrická láska

Terezie Dubinová: Kořeny ženské spirituality
David Deida: Když jde o muže, Cesta nespoutané ženy, Cesta vášně

Osho: Oranžová kniha (meditační techniky), Od sexu k nadvědomí, Tantra, spiritualita a sex
Zdeňka Jordánová: Muž nebo žena?
Eckhart Tolle: Moc přítomného okamžiku, Ticho promlouvá

Děti vypátraly v knihovně zloděje

Knihovna se připojila k již 14. ročníku celostátní akce Noc s Andersenem. Tématem byl Komisař Vrtapka.

4. dubna večer se v knihovně sešlo 23 dětí ve věku 6–10 let, aby zde prožily noc. Knihovnice dětského oddělení se držely celostátně daného tématu, a tak se celý program týkal detektivů a vyšetřování. Děti přivítali komisaři z detektivní kanceláře knihovny, seznámili je s případem ukradeného rukopisu a představili jim čtveřici podezřelých. Mladí detektivové si nejdříve vyrobili služební průkazy a nakreslili na trička Vrtapku. Poté už se vydali po stopách zloděje. Pro cenné rady se zastavili u samotného Sherlocka Holmese a s jeho pomocí vyluštili i první indicii. Při pátrání po dalších stopách museli zdolat laserové paprsky a odstranit zátaras. Vyšetřování zkomplikovali zelení skřeti, kteří ukradli důležitou nápovědu. Detektivům nezbyvalo, než se vydat po jejich stopách do temného sklepení a získat nápovědu zpět. Vše se nakonec podařilo, zloděj byl odhalen a rukopis nalezen. Za skvělé vyšetřování dostali všichni diplom a byli přijati do týmu komisaře Vrtapky. Znavení pátráním ulehli do spacáků a při čtení z knihy Komisař Vrtapka a prokletí zubu moudrosti postupně usnali. Ráno byla pro děti připravena bohatá snídaně, kterou upekly šikovně maminky.

Alena Koudelková

Děti v knihovně při pátrání. Foto archiv

Program knihovny na červen

Máchovou stopou 2014

„Jistým bodem počínaje není již návratu. Toho bodu je třeba dosáhnout.“ Franz Kafka
Dospěli a středoškoláci mohou do 31. srpna na adresu machovoustopou@seznam.cz posílat povídku v rozsahu do 4 stran na motivy citátu. Více na www.knihovnalitomerice.cz

14. 5.–31. 8.
Máj Mihy Maleše
Výstava grafik slovinského autora

3. 6. 17.00
Tanarte
Další spojení prvků tantrajógy a arteterapie v kruhu žen. S sebou pohodlné oblečení, dlouhá sukně výhodou. Přihlášky a dotazy: kratkacz@gmail.com (Kateřina Krátká).
Vstupné 70 Kč / senioři s platným čtenářským průkazem zdarma

4. 6. 18.00
Spojení (Making the Connection)
Promítání dokumentárního filmu o vegetariánství s příběhů, 8 otázek, 8 odpovědí v anglickém znění s českými titulky. Večerem provází Aleš Podivínský.
Vstupné dobrovolné

7. 6. 14.00
Storytelling III. / Workshop
Workshop je otevřený zájemcům všech generací, tedy dětem od 10 let, studentům SŠ i VŠ, rodičům, pedagogům, seniorům, a především těm, kteří se chtějí storytellingu věnovat dlouhodobě. Zájemci, přihlaste se v knihovně prostřednictvím e-mailu akvizice@knihovnalitomerice.cz. Počet účastníků je omezen!
Vstupné 30 Kč / senioři s platným čtenářským průkazem zdarma

9. 6. 17.00
Efektivně na cizí jazyky / Trénování paměti
Přednáší Mgr. Helena Učíková Lendacká.
Vstupné 30 Kč / senioři s platným čtenářským průkazem zdarma

10. 6. 18.00
Příběhy světa / Egyptská kniha mrtvých
Putování duše s nahlédnutím do světa staroegyptských bohů. Přednáší Ing. Jana Štefaníková.
Vstupné 30 Kč / senioři s platným čtenářským průkazem zdarma

11. 6. 18.00
Poselství tarotu / Eva Bříšková

13. 6.
DUN DUN – inspirace Afrikou
Férový festival plný radosti a zážitků
10.00 Mastkové tvoření seniorů
11.00 Bahnová batika a jiné výtvarné techniky
13.30 Bahnová batika a jiné výtvarné techniky
16.00 Krev v mobilech – dokumentární film
17.30 Keňa očima diplomata – beseda s bývalou velvyslankyní v Keni Gitou Fuchsovou
19.00 Děti nikoho – autorské čtení Hany Hindrákové
Pořádá Shine Bean, o. p. s., a Fairtradové město Litoměřice

16. 6. 17.00
Klub celiakie Litoměřice
Setkání osob zajímavících se o bezlepkovou dietu

Dětem:

6. 6. 14.00–17.00
Bazárek Šperkovnice
Přijďte si koupit výrobky dětí. Galerie 2. p.

Novinka!
Klub dětských her
Galerie 2. p. Určeno pro žáky 2. st. ZŠ a SŠ

Každé pondělí od 15.00 hod.
Klub deskových her Černého Šimona
Galerie 2. p. Určeno pro žáky 2. st. ZŠ a SŠ

Každou středu od 14.00
Klub dětských her
Galerie 2. p. Určeno pro děti 1. st. ZŠ

Seniorům:
Od 65 let registrace zdarma

Každý pátek 9.00–11.00
Dopolední klub aktivního stáří
Každé úterý 15.00–16.30
Když tvoří senioři / klub tvůrčího psaní
Každé úterý dopoledne
Angličtina pro seniory
Malé skupinky, konverzační témata na dovolenou. Příjemné posezení u anglického čaje. Více informací u lektorky Heleny Učíkové Lendacké, tel.: 723 501 005

Léto s knihovnou
Výlety
13. 6
Výstava Senior – Handicap: aktivní život spojený s výstavou Šikovné ruce našich seniorů
Určeno pro členy Spolku LiPen

Termín připravujeme (červenec)
Květy 2014 / Celostátní výstava květin a zahradnické trhy
Určeno pro milovníky křehké krásy květin. Současné s výstavou Květy proběhne 5. ročník ezoteriky, astrologie a magie Festivalu věštění Květy Fialové. Určeno pro členy Spolku LiPen a jejich vnoučata.

12. 7.
Putování za příběhem / Za ledovými jámami na Plešivec
Sobotní výlet pro děti, rodiče a prarodiče

24. 8.–30. 8.
Města čtou
Knihovna K. H. Máchy v parku V. Havla

V průběhu letních prázdnin připravujeme ve spolupráci se Spolkem LiPen a Dílnou ručního papíru čtyři workshopy v Parku Václava Havla. Určeno pro členy Spolku LiPen a jejich vnoučata

Upozornění pro návštěvníky knihovny
V termínu 28. 7.–9. 8. bude Knihovna K. H. Máchy z technických důvodů uzavřena.

V knihovně odstartovaly svou činnost dva herní kluby

Knihovna nejsou jen knihy, ale i zábava.

Dobrovolnice Kamila Ševčíková a Natálie Váňová hrají v průběhu června každou středu od 14.00 v galerii knihovny s dětmi prvního stupně základních škol Člověče, nezlob se, Kloboučku hop, Hurá na kolo nebo Klacíky. Pokud děti nějakou hru neznají, dívky je to naučí. Mají připraveno i puzzle a pexeso. Absolvent Šimon Černý hraje s žáky základních škol nebo studenty středních škol každé pondělí od 15.00 osvědčené klasiky deskových her jako Osaďníci z Katanu nebo Carcassonne.

Novinky ve fondu knihovny

Díky našemu akvizičnímu oddělení máme pořád čerstvé knižní tituly.

Do fondu jsme získali knižní předlohu kultovního filmu Trainspotting od Irvina Welshe. Fanoušky poezie potěší novinka Ivana Wernische nazvaná S brokovnici pod kabátem. Silný příběh z Československa čtyřicátých let nabízí finská autorka Katri Lipson ve Zmrzlináři. S Knihou o biči se téměř po dvaceti letech hlásí Vladimír Páral. Koupili jsme také novinku populární Anny Gavaldy Billie. V našem fondu už nechybí ani čerstvý titul populárního představitele skandinávské detektivky Jo Nesba Červenka ani Druhý život nositelky Nobelovy ceny za rok 2013 Alice Munro. Přechíst si můžete také židovskou detektivku Kde lišky dávají dobrou noc Chaima Cigana alias Karola Sidona. Za posledními měsíci života Jaroslava Haška se v Medvědíh tanci poutavě ohlíží Irena Dousková, dobře číst se bude určitě též nový román Miloše Urbana Přišla z moře. V našem fondu nechybí ani nový komiks Lucie Lomové Na odstřel. Pokud rádi počítáte a šetříte, je tu pro vás Finanční matematika v praxi Oldřicha Šoby. Příznivcům sociologie a filozofie doporučujeme další knihu respektovaného Zygmunta Baumana v češtině Tekutý dohled. Neblahý vliv moderních technologií na děti i dospělé zkoumá Manfred Spitzer v Digitální demenci. Pro děti, které mají rádi zvířata, je tu kniha Chramst Carla Hiaasena. Autorka slavných obrázkových seriálů o kocourovi Vavřincovi Dagmar Lhotová přichází s příběhem dvou sourozenců Robin, pes a já. Pro odrostlejší děti je určena kniha s tajemstvím Záhada mloka od Jorna Lier Horsta.

Pokud rádi počítáte a šetříte, je tu pro vás Finanční matematika v praxi Oldřicha Šoby. Příznivcům sociologie a filozofie doporučujeme další knihu respektovaného Zygmunta Baumana v češtině Tekutý dohled. Neblahý vliv moderních technologií na děti i dospělé zkoumá Manfred Spitzer v Digitální demenci. Pro děti, které mají rádi zvířata, je tu kniha Chramst Carla Hiaasena. Autorka slavných obrázkových seriálů o kocourovi Vavřincovi Dagmar Lhotová přichází s příběhem dvou sourozenců Robin, pes a já. Pro odrostlejší děti je určena kniha s tajemstvím Záhada mloka od Jorna Lier Horsta.

Města čtou

Od 24. 8 do 30. 8. potkáte naši knihovnu v parku Václava Havla.

Projekt několika severočeských měst vychází z iniciativy jirkovské knihovny, která se inspirovala v Německu. Požádala české ministerstvo kultury o dotaci na výrobu přenosného knihovního mobiliáře, který by mohl být umístěn pod širým nebem. Projekt byl podpořen a knihovna za příspěvek pořídila voděodolný stojan na knihy, houpací síť a dvacítku sedacích vaků. Kolemjdoucí si tak budou během prázdnin moci listovat v knihách, časopisech, denním tisku na místech, která důvěrně znají z běžných pochůzek. Odpoledne bude pro zájemce připraven doprovodný program s pořady pro děti i dospělé.

Knížka pro prvňáčka

Na celonárodním projektu, který garantuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP), jsme participovali pátým rokem.

Projekt podporuje čtení dětí, jejich zájem o knihovnu a čtenářskou kulturu. Děti z pěti tříd ze tří škol se od ledna do dubna účastnily několika besed v knihovně a 4. června dostaly v divadle knihu, která vyšla speciálně pro tento projekt, Abecedu spisovatelky Magdaleny Wagnerové a ilustrátora Pavla Sivka. Tato knížka není k dispozici v běžné prodejní síti, její vydání sponzoruje projekt Čtení pomáhá a je napsána a ilustrována tak, aby odpovídala potřebám prvňáčků. Soubor Mladivadlo zahrál při této příležitosti tři příběhy z knihy A pak se to stalo.

„Chci mír. Jako Galén.“

Jednou z vítězek naší literárně-výtvarné soutěže Tisíc a jeden koberec je studentka Kristýna Fialová.

Jaký máš vztah k umění?
Téměř žádný. Když jsem se dozvěděla, že jsem se umístila, byla jsem velmi překvapená. Výtvarka je spíš mou noční můrou.
Proč jsi namalovala babylonskou věž?
Líbí se mi biblická legenda: lidi stavěli věž, aby byli co nejblíží Bohu. Když ale Bůh viděl, jak svět vypadá a jak jsou na sebe lidi zlí, rozhodl se, že je rozhádá. Tak dal každému do pusy jiný jazyk, lidi se nemohli domluvit a rozprchli se do všech koutů světa.
Tu věž jsi namalovala jakoby dětskou rukou, proč?
Pohled dítěte na svět je krásný, optimistický, nezkažený. Postupem času je to všechno pryč, člověk vidí věci až moc realisticky. I dospělý by si ale měl uchovat schopnost podívat se na svět zase dětskýma očima.
Je na tom podle tebe svět dnes líp než v biblické době?

Současný svět je svým způsobem zkažený. Lidem jde víc o peníze než o dobro druhých. Kdyby si pomáhali, byli víc empatičtí, určitě by se všem žilo líp.
Takhle na tom lidi ale byli asi vždycky, ne?
Myslím si, že ne. Já ten současný špatný stav světa spojuji s moderní dobou, technickými vymoženostmi. Vezměme si třeba Facebook. Ulehčuje sociální komunikaci tak hodně, až je to strašidelné.
Můžeš uvést nějaký příklad?
Klukovi se třeba zalíbí holka, požádá ji o přátelství, chvíli si pišou. Všechno vypadá nadějně, ale když se konečně sejdou, vyjde najevo, že je všechno jinak: ka-

Kristýna Fialová. Foto archiv autorky

ždý od toho očekával něco úplně jiného. Komunikace na sociálních sítích je zkrátka neosobní a lidi kvůli ní ztrácejí hodně z toho, že spolu můžou skutečně mluvit, poznávat se osobně, např. oslovit druhého na ulici s tím, jestli nechce jít na zmrzlinu. Mladí vysedávají u počítače, donekonečna si pišou třeba s někým, kdo sedí u počítače jenom někde o ulici dál, místo aby spolu šli na kafe. Sociální sítě izolují jednotlivce od společnosti, a to je podle mě důvodem, že se k sobě už lidi neumějí chovat.

Myslíš si, že se to do budoucna změní k lepšímu?

Jsem spíš pesimista. Děti vyrůstají s Facebookem, střilečkami a vraždami v televizi. Co z nich pak má být? Na praxi ve školkách pořád slyšíme i vidíme, že rodiče na děti nemají čas. Doba je hrozně uspěchaná.
Přihlásila ses na pedagogickou školu proto, že máš ambice směřovat děti správným směrem?

Ze základky jsem šla na vojenskou školu v Moravské Třebové. Tehdy pro mě bylo hrozně důležité, že jsem se na ni dostala. Kvůli zdravotním problémům jsem ale musela odejít, a pak mi bylo jedno, co ze mě bude. Jako by mi tehdy skončil život. Do Litoměřic a na Pestalozziho střední školu jsem tak přišla víceméně náhodou, ale nakonec jsem moc a moc ráda. Myslím si, že mi pajďák dal mnohem víc než vojenka. Zdejší učitelé, ale i mé spolužačky ze mě udělaly ve všech ohledech lepšího člověka a já jsem jim za to nesmírně vděčná. V naší třídě a mezi některými pedagogy nacházím pozitivní věci, které mi jinde chybí.

Zajímavé, tak tys mohla taky střílet a vraždit.

Já bych už nešla do války. Teď chci mír, jako doktor Galén.

Čímž se dostáváme k tomu, co čteš.

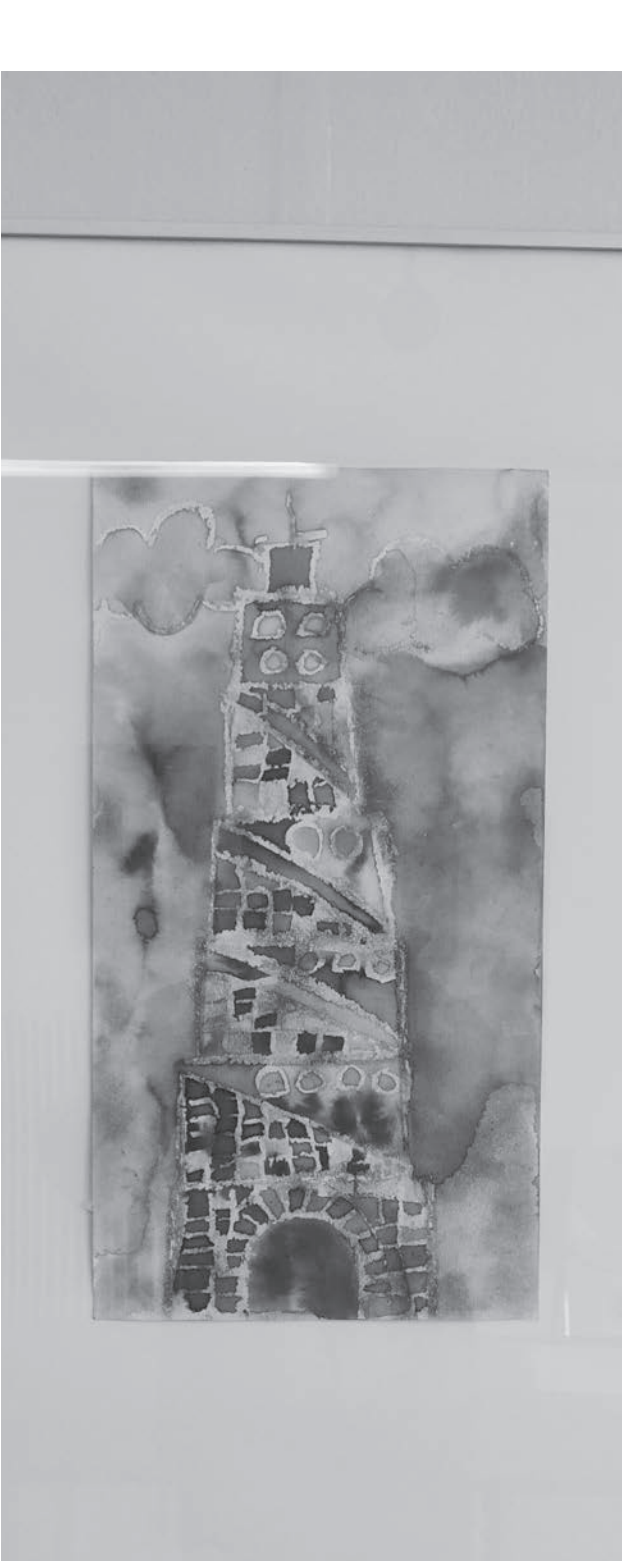
Moc ráda mám Remarquu, Čapkovy povídky z jedné i druhé kapsy a hlavně Bílou nemoc. Je sympatické, že někdo už tehdy včas viděl, čemu je třeba čelit v zá-

jmu míru. Líbí se mi i Svěrákovy povídky nebo kniha Pavla Bryce Co si vyprávějí andělé. Zajímám se o zdravou výživu a o ní mám toho docela dost načteno. Zaujaly mě taky populárně-naučné knihy historika Ericha Kulky Soudcové, žalobci, obhájci a Útěk z tábora smrti.

Dokážeš si představit, že může být znova světová válka, že se může opakovat holocaust?

Doufám, že ne, díky mírovým smlouvám. Se školou jsme byli na exkurzi v Terezíně, a jsou to nepopsatelné pocity, když člověku ukáží místnost, kam se muselo stěsnat nějakých sto padesát lidí.

O studentce Kristýna Fialová se narodila roku 1994, pochází z Hrádku nad Nisou u Liberce. Je studentkou Střední školy pedagogické, hotelnictví a služeb, čtenářkou Knihovny K. H. Máchy a jednou z vítězek výtvarné části soutěže Tisíc a jeden koberec, kterou jsme uspořádali letos v zimě, na jaře vyhlásili a až do května vystavili její výsledky v naší galerii. Porotkyně, tj. akademická malířka Ivana Grimmová, umělkyně a pedagožka Helena Hošková a ředitelka Základní umělecké školy Dominika Valešková, vybíraly ze šestnácti prací, všechna hodnocená místa obsadily dívky z jedné třídy Pestalozziho akademie včetně Kristýny. Její školní slohovou práci s názvem Život beze slov si můžete přečíst v naší literární příloze.

„Vypravěčem je každý“

Barbora Voráčková vede občanské sdružení Storytelling, metodu vyprávění příběhů představila i v naší knihovně.

Jaká byla tvá cesta ke storytellingu?

Velmi náhodná, rychlá a neúprosná. Na vysoké škole jsem se rozhodovala, kam a za čím vyjet na Erasmus, a protože mě vždycky lákal sever a chtěla jsem být co nejblíží moři, vybrala jsem si Oslo. Tam jsem měla několik možností studia, a já se rozhodla pro storytelling. Domnívala jsem se, že to bude „nějaké tvůrčí psaní“. Když jsem v lednu 2010 přijela do Osla, které se utápelo pod tunami sněhu, zjistila jsem, že storytelling je něco úplně jiného. Musím říct, že nejdřív jsem byla trochu nešťastná, moc jsem nerozuměla, k čemu to vlastně je dobré a proč se „takový divný dramaťák“ vlastně studuje. Ale pak došlo ke zlomu. Povyprávěla jsem spolužákům svůj první příběh, Královnu Kolo-běžku, a storytellingu jsem začala horoucně a hluboce propadat. V té chvíli jsem mu začala věřit a věřím mu stále víc a víc.

Čím tě zaujal?

Nejdřív tím, jak funguje. Jak je možné, že něco tak zdánlivě jednoduchého a prostého, jako je vyprávění příběhů, vás může celé pohltnout a někam přivést. Třeba k jinému pohledu na věc nebo k dojetí či pobavení, přivede vás ale někam jinam, než jste byli na začátku, a ještě k tomu vás to baví. Když jsem poslouchala příběhy svých spolužáků a zjišťovala, že se v mé hlavě odehrávají tak barevně a živě, měla jsem strašně silný pocit radosti.

Jakou tradici má storytelling v Norsku, kde také teď pobýváš?

Storytelling není až tak známý, jak by si norští vypravěči představovali, ale mnohem známější než u nás. Navíc se často používá velice funkčně. Setkala jsem se například s farmářkou, která nabízí turistům a pocestným nocleh, čerstvé mléko, šály z ovčí vlny a vyprávění příběhů. Storytelling je pro Nory daleko přirozenější součástí života, vypravěči lidí nepřekvapují, jsou vnímáni jako součást kultury. Myslím si, že toto pevnější začlenění storytellingu má mimo jiné na svědomí stále živá severská mytologie.

Pozoruješ rozdíly ve způsobu vyprávění různých národností?

Setkala jsem se s africkými vypravěči, kteří se nechávali vést rytmem a hudbou, jejich vyprávění bylo velice expresivní a plné velkých gest a zvratů. Viděla jsem bohužel jen jednu indickou vypravěčku, ale mám pocit, že jsem získala velmi přesný obraz toho, jak se v Indii tradičně vypráví: s nadhledem, spoustou přetvářek do rolí, se změnami v hlase a s velmi výraznou gestikou. Oproti tomu britští vypravěči jsou velmi civilní, vypráví „jakoby nic“, a přitom vás stejně upoutají silou příběhu. Norští vypravěči používají poměrně hodně divadelních prvků – hrají role, mění hlasy, komentují své postavy z pozice vypravěče.

Proč nemá pojem storytelling český ekvivalent?

Je to hlavně z toho důvodu, že jsem se mu učila v Norsku, kde se používá jako terminus technicus, ostatně jako v mnoha dalších zemích. Někdy se překládá podobným ekvivalentem do daného jazyka, jindy zůstává v původním anglickém znění. Storytelling znamená určitou metodiku a vědomou práci s příběhem s jasným cílem. Používání tohoto pojmu odkazuje na norskou školu, kterou chci dále rozvíjet, ale gro naší práce s příběhem tkví právě v jejích základech. Spojujeme se tím také se sítí vypravěčů po celém světě, kteří např. slaví World Storytelling Day. Anglický termín ukazuje také, v čem používaná metoda spočívá, že se pracuje jak s příběhem (story), tak s vyprávěním (telling), a doslovný překlad tohoto slova, který by pojoil obě složky dohromady, v českém jazyce nemáme.

Máš přehled, jací lidé se u nás storytellingu věnují?

Mám přehled o těch nejznámějších. Ve sdružení Storytelling jsme vynaložili dost sil na hledání vypravěčů

před festivalem Storyslam – Světový den vyprávění, který pořádáme ve spolupráci s Člověkem v tísní. Jistě jsme už delší dobu znali Martina Haka a Jitku Oláh, další vypravěči jsou nám zatím skryti. Dost možná jsou skryti i sami sobě, ale my je hledáme a těšíme se na ně. A také doufáme, že se budou rodit i z našich kurzů...

Jakou činnost vyvíjí občanské sdružení Storytelling, které jsi spoluzaložila?

Věnujeme se rozvíjení storytellingu u nás, a to v různých oblastech – ve vzdělávání, v divadle, obecném povědomí a také ve spojení s terapií. Poslední zmíněné je zatím ve fázi příprav a domluv spolupráce s dramaterapeuty, arteterapeuty a psychology, ale v hlavách se nám rodí několik nápadů na projekty, kterým bychom chtěli věnovat energii. Jako první jsme začali rozvíjet spolupráci se školami – vytváříme vypravěčská představení pro menší i větší do škol i knihoven. Hlavním cílem je předat informace zábavnou formou a probudit v dětech a studentech zájem o danou látku, protože příběhem se snáze nadchnou, učí se i si pamatují. Rádi bychom, aby se storytelling stal běžnou alternativou, jak trávit čas. Od nové sezony se pustíme do tzv. storytellingových kaváren, chceme (si) vyprávět a nechat vyprávět také hosty, společně sdílet příběhy. Právě slovo „sdílení“, které zní v češtině trochu divně, je v angličtině vynikající termín pro storytellingová vystoupení, kde opravdu probíhá „sharing stories“.

Jak reagují lidé, když se setkají se storytellingem?

Účastníci workshopů bývají většinou překvapení, kolik je za tím práce, ale pak mají radost, že to zkusili a že se jim to podařilo. To je právě na vyprávění to krásné: děláme to každý přirozeně, metoda storytellingu nás jenom učí tento talent rozvíjet a hrát si s ním. Naši diváci jsou většinou překvapení tím, že vyprávět příběh „stačí“, že je to zábavné jen tak, jak to je, že člověk stojí a mluví.

Kdo je podle tebe dobrý vypravěč?

Já si opravdu myslím, že vypravěč je každý. Samozřejmě lze namítnout, že někomu to jde míň a jinému víc, ale často jde jen o to, jak nad příběhem a vyprávěním přemýšlí a jak má svůj příběh jasný v hlavě. Když ho

jakoby vidí před sebou a je jím sám nadšený, domnívám se, že ho povypráví tak, že z něj budou nadšení i jeho posluchači. Dovednost vypravěče je empatie, vypravěč by měl cítit publikum stejně jako svoje postavy, protože jeho práce je tyto dvě složky během svého příběhu spojit v jedno – v zážitek.

Čím tě nejčastěji vypravěč zaujme?

Když mě překvapí. Když mě přistihne, když na mě zareaguje. Vždycky mě dostane něčím, co mě dojme a zároveň pobaví. Pamatuji si, jak mě dostal Martin Hak při vyprávění na festivalu Storyslam, když popisoval krvavou a krutou scénu lovce na medvěda a pak řekl: „Hrozný, že? Ale to jsou vaše obrázky, co před sebou vidíte, ne moje.“ A to je vyprávění příběhů – vypravěč vypráví příběh, který před sebou vidí každý divák podle sebe.

Vyprávěl ti někdo v dětství příběhy? A jaké?

Maminka a babička, to jsou vypravěčky mého dětství. Nepamatuji si vlastně žádné konkrétní, jen ten pocit, že vždycky před spaním mi vyprávěly pohádky jen pro mě, že si je pro mě vymýšlely. To bylo tak jedinečné a krásné a jen pro ten okamžik.

Promítla se tvá zkušenost se storytellingem do tvého běžného života i uvažování?

Mám pocit, že jsem pozornější ve vnímání. Snažím se být. A příběhy hledám všude.

Rozhovor připravila Lenka Pařízková

O lektorce

Barbora Voráčková (1987) vede občanské sdružení Storytelling, externě spolupracuje s Českým rozhlasem. V knihovně představila a díky workshopu i názorně předvedla, co storytelling, tedy vyprávění příběhů, obnáší. V březnu tím v naší knihovně začal dlouhodobý projekt Svět plný příběhů.

Barbora Voráčková. Foto Jiří Binder

„Občas nějakou knihu zachráním“

Aleš Dubský provozuje v Litoměřicích antikvariát.

Čím ses vyučil?

Prodavačem. Většinou jsem dělal na různých pozicích v domácích potřebách a elektru. Od devatenácti jsem dva roky pracoval v tiskárně, to byla příjemná práce, voňavá.

Jsi místní, nebo náplava?

Pocházím z Prahy. Léta jsem jezdil na dovolenou do Středohoří nebo na Kokořínsko a za přáteli do Úštěka. Asi před dvěma roky jsem se přestěhoval do Litoměřic.

Jak ses dostal k provozování antikvariátu?

Odmala mi k narozeninám a Vánocům dávali skoro výhradně knížky, postupně jsem jich měl plné policíky. Něco jsem měl dvakrát, něco jiného jsem už měl několikrát přečtené, tak jsem asi před pěti lety zkusil prodat pár titulů na internetu. Vzhledem k tomu, že v roce 2008–09 frčely cestopisy, které jsem sbíral od dětství, docela jsem na tom vydělal. Pak jsem se náhodou dostal k několika velkým pozůstalostem, mj. Jana Vratislava Žižky, mystika, astrologa, malíře a grafika, který měl neuvěřitelně široký záběr a zanechal po sobě spoustu hodnotných knih v různých jazycích. Disponoval jsem už fondem kolem 4 000 knih, pronajal si sklad a uživil se z domova čtyřmi

hodinami práce denně. Nakonec jsem se dostal cca k 10 000 knihám v podstatě z okruhu jedné party, která stárne a umírá. I tady v Litoměřicích mám 50–60 procent knih ještě z Prahy.

Tvůj obchod je už na třetím místě za necelé dva roky, proč?

Na Kocandě šlo o šlápnutí vedle. Sice tam jezdí milion aut, ale žádná nezastaví. Přestěhoval jsem se do dolní části Pekařské s velkou výlohou. Hlavně v létě se mi dařilo, šlo dokonce o ziskový obchod, člověk se z tržeb jakžtakž najedl, pokud dobře hospodařil. Jenže ze sklepa začala vylézat plíseň a já se musel přemístit o kousek výš. Není to dokonalé, ale aspoň je tu sucho a hodně skladových prostor.

Poptáváš ještě knihy?

Ano, ale málo. Místní nosí z 80–90 procent typ beletrie, kterou nevykupuji. Mám zájem buď o klasiku, tj. povinnou četbu, nebo o dětské a odborné knihy hlavně z oblastí výtvarného umění, přírody, historie a filozofie. Pokud dnes vůbec chtějí lidi číst, hodně si vybírají; ostatně já to mám taky tak.

Kdo do antikvariátu chodí?

Pravidelně docházejících zákazníků je kolem sedmi osmi. Jde většinou o starší lidi, kteří mají zájem o odborné tituly, ale třeba i o kuchařky. Příležitostně se objevují mladší zákazníci, ale v závislosti na ročním období: když je hezky, zavítá sem celá řada lidí včetně turistů, občas i nějaký zbloudilý Němec nebo Angličan; zima je špatná, to přijdou třeba dva tři lidi za den.

Máš na chleba?

Mě ze sedmdesáti procent stále živí internetový prodej, kamenný antikvariát pro mě funguje spíš jako

sklad knih, které posílám poštou.

Co děláš s knihami, které dlouho „nejdou“?

Šoupnu je dál do skladu, ale nakonec nezbude nic jiného, než je rozdat nebo odvézt do sběrný. Kilo knih, bez desek, vykupují asi za korunu. Někdy ale taky nějaké zachráním. Dají se tam najít štosy dobrých knih, lidi se třeba stěhují a potřebují se jich rychle zbavit.

Jaký je to pocit, vytrhávat knihy z vazby?

Už jsem si zvykl. Musel bych mít jednu místnost na Jiráska, jinou na Raise, další na Němcovou... To už dneska nikdo nechce.

Pořádáš v antikvariátu i nějaké kulturní akce?

Pokud někdo přijde se zajímavým nápadem, nebráním se ničemu.

O obchodníkovi Aleš Dubský se narodil roku 1978, pochází z Prahy. V Pekařské ulici č. 107 provozuje antikvariát, knihy prodává také na Aukru. Nabízí levné stěhování pro seniory. E dubsky.ales@seznam.cz

Aleš Dubský. Foto Jaroslav Rajný

„Chci dát prostor šikovným lidem z Litoměřic a okolí“

Studentka a výtvarnice Barbora Beranová připravuje místní kulturní periodikum.

V Litoměřicích pořádáš bleší trhy. Jak ses k tomuto typu akce dostala?

Odmalička jezdím do Itálie a byla jsem nadšena kulturou tamních blešáků. Chtěla jsem jejich tradici zavést i ve svém rodném městě. Šlo mi o to, aby se aspoň o jedno sobotní dopoledne v měsíci sešli lidi, popovídali se, dali si koláč, případně si něco koupili nebo prodali.

Jak se to daří?

Teď už blešáky poběží třetí sezonu. Konají se většinou jednou za měsíc, od osmi do dvanácti na Kostelním náměstí. Lákavé myslím je, že prodejci nemusejí platit žádný poplatek.

Teď jsi ale přišla s něčím novým.

Přes zimu jsem pracovala na svém ateliéru, který jsem v květnu otevřela veřejnosti jako „Dílno 65“ – protože se nachází v přízemí činžáku na Masarykově 65, kde jinak bydlím.

Co se tam bude dít?

Chci pořádát placené workshopy, umožnit zájemcům vyzkoušet si neobvyklé techniky, knihařinu, linoryt a další.

Pod záštitou Dílny 65 jsi zároveň oslovila některé subjekty ke spolupráci na dalším projektu, tento-

krát jde o periodikum. Můžeš ho představit blíže?

Inspiroval mě dnes už neexistující magazín QLIQ Tomáše Sarnovského. Časopis pod názvem D65 chci publikovat jednou za dva měsíce na internetu, k tomu ale nechám barevně vytisknout nějakých dvacet kousků, které budou k dispozici na místech, kde se dá v klidu číst, jako čajovna, kavárny, knihovna atd.

Co má být obsahem magazínu?

Profily organizací, které v Litoměřicích realizují nezávislé kulturní akce, jako Hospoda u letního kina, Kinoklub Ostrov, ale i galerie, muzeum, knihovna atd. s velkou ilustrační fotkou a informací o jejich aktuálním programu.

S jakým záměrem D65 vydáváš?

Na typografii ve škole nám řekli, abychom si v průběhu tohoto semestru zkusili udělat časopis. Ale není to tak, že bych chtěla jenom zpracovat školní práci, baví mě to samo o sobě. Myslím si, že v Litoměřicích a okolí je spousta šikovných lidí, kteří tvoří, a sdruženi, jež něco pořádají, ale není o nich příliš vědět. Chci jim umožnit prezentovat se atraktivním způsobem.

Bude v magazínu ještě něco zajímavého?

Zatím se mi ozvali provozovatelé portálu Leitmeritz.net, v každém čísle tak bude jeden text o nějaké zajímavé litoměřické stavbě, ale dál hledám organizace a autory z regionu. Ani já sama nejsem na místním kulturním poli příliš zorientovaná.

O pořadatelce

Barbora Beranová pochází z Litoměřic, kde docházela na výtvarný obor Základní umělecké školy. Následně studovala na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze a v současnosti je studentkou Fakulty umění a designu Západočeské univerzity v Plzni. Své malby vystavila v galerii Nikol a restauraci Golf Kotliny Terežín. Pořádá bleší trhy na Kostelním náměstí, další se uskuteční 28. 6., 26. 7., 23. 8., 20. 9. a 18. 10. 2014. Vydává kulturní přehled D65, <http://d65.cz/> E dilnapetasesat@gmail.com

Bleší trhy v Litoměřicích. Foto archiv B. B.

Beranová. Foto archiv B. B.

Lukáš Vlasák. Foto archiv L. V.

„Literární soutěže a tvůrčí kurzy mě dokážou nakopnout k tomu, abych psal“

V tomto čísle novin otiskujeme povídku lovosického autora a hudebníka Lukáše Vlasáka.

Kdy jsi začal psát?

Poté, co jsem se to naučil. Jako úplně malý jsem psal vlastní příběhy o Ferdovi Mravencovi nebo o postavách z her, které jsem hrál na PlayStationu, třeba o Laře Croft. Moje mamka, učitelka na prvním stupni základní školy, mé tehdejší pokusy nejen archivovala, ale dokonce je přepisovala na stroji, kopírovala, svazovala a vydávala v několika výtiscích – abych je třeba mohl věnovat babičce k narozeninám. Byla to taková hra na spisovatele. Ty knížечky v rodině stále kolují.

Co studuješ?

Původně jsem chtěl jít na žurnalistiku, nakonec jsem si vybral český jazyk a literaturu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Přijímačky byly skutečně náročné, čtyři hodiny jsme interpretovali texty. Samotné studium mi tak těžké nepříjde, když ho srovnám s tím, co vykládají kamarádi právníci nebo doktoři. Učí mě např. Petr A. Bílek, Václav Vaněk nebo Luboš Merhaut. Zajímá mě hlavně literární část oboru, jazyk beru spíš jako povinnost.

Nadchnul tě některý z pedagogů?

Petr A. Bílek, který byl pro mě v prváku obrovským zjevem. Oproti literárnímu snobismu, se kterým jsem se setkal nedávno předtím na festivalu spojeném se semináři Ortenova Kutná Hora, praktikuje Bílek přesně opačný přístup: úplně obyčejnému člověku dokáže vysvětlit náročné věci, aby zároveň neztratily hodnotu a smysl. Používá spoustu příkladů z popkultury, zvlášť u prváků je důležité, že neodkazuje na Raise, ale na Hvězdné války.

Jak jsi ve studiu daleko?

Před nedávnem jsem odeslal bakalářskou práci. Nechtěl jsem si kazit dobrý vztah k literatuře, psal jsem ji tedy o jazyce, konkrétně o rodných jménech vietnamských dětí narozených v České republice: jestli mají ještě klasická vietnamská jména, nebo už česká, jak je to s jejich českými přezdívkami, které jim přířknou ve školách a školách, atd. Jedním ze závěrů mého výzkumu ovšem je, že se mi jako příslušníkovi české většiny dost dobře nepodařilo do vietnamské komunity proniknout. V současnosti mám podanou přihlášku na navazující magisterský obor kompara-

tistiky, v červnu mě čekají přijímačky.

Co čteš?

Z české literatury nejradši Vladimíra Párala. Paradoxně nejvíc mě zaujala jeho nejzatracovanější díla ze sedmdesátých let, která nekritizují normalizaci, naopak se na tehdejší životě snaží najít něco pozitivního. Páralovy knihy jsem našel doma v knihovně a samozřejmě mě bavilo, že jsem si dokázal lépe představit děj knihy, protože se odehrávala v blízkém Ústí a na koupalištích v jeho okolí. Na škole se mu příliš prostoru nevěnovalo, obsáhleji o něm mluvil jen Michael Špirit.

Co tě v literatuře ještě zajímá?

Nikdy mě nebavilo starší české písemnictví. Přišlo mi nudné, s tím věčným Bohem. Doktorka Marie Škarpová nám poradila, abychom vnímali středověké texty jako díla úplně jiné kultury s naprosto odlišným hodnotovým zebříčkem. A skutečně, když jsem začal brát takovou Závěšovu píseň jako projev mimozemšťanů, začala mě bavit.

Obeslal jsi už dost literárních soutěží. Které konkrétně? A co ti účast v těchto kláních dává?

Své texty jsem poslal do Máchovy stopy, Hořovic Václava Hraběte, Ortenovy Kutné Hory, žánrové Ceny Karla Čapka, žurnalistické Ceny Bohumila Brádle a Příběhů 20. století. Pro mě jsou literární soutěže impulzem k tomu, abych něco začal psát a také to dokončil. Soutěž pro mě ovšem končí většinou odesláním textu, který pak pokládám za vlastní, nikoli za soutěžní, a už mě vlastně příliš nezajímá, zda se umístí. Když se tak ovšem stane, jsem samozřejmě rád. **Absolvoval jsi také nějaký kurz tvůrčího psaní?** Minulé léto jsem jezdil do Hradce Králové na literární workshopy Škrabodílny, které vedla Zuzana Hloušková. Vybrala si mě na základě povídky, kterou jsem jí poslal. Text jsme pak na tvůrčích dílnách upravovali, nakonec vyšel v časopise Škrabopis. S výsledkem jsem byl spokojen, povídka získala víc rozměrů, byla obsáhlejší a přímočařejší. Absolvoval jsem také neplacenou část on-line kurzu tvůrčího psaní Reného Nekudy, jinak jsem spíš samoukem.

Co ti kurzy daly?

Nakoply mě, abych psal víc. Poučky, jak psát, jsem už znal, poslechl jsem si je znovu, ale stejně si myslím, že skutečně je dokážu aplikovat až časem.

Existuje pod Lovošem opravdu „dům oběšenců“, o kterém se dočtou čtenáři ve tvé povídce? A byla skutečně dřív v Lovosicích u Labe židovská čtvrť?

Jistá stavba s touto přezdívkou se pod Lovošem skutečně nachází. Bývá cílem stezek odvahy -náctiletých a podobných nočních výprav za dobrodružstvím. Jestli se v ní kdysi skutečně stala tragédie, nevím, ale v těch lesích je polorozpadlých domů víc. Podle mých

rešerší v Lovosicích židovská čtvrť i se synagogou existovala. Ale já si ji asi představuji trochu jinde, než doopravdy ležela.

Jak bys popsal genius loci Lovosic? Pro většinu představují ideálně co nejkratší voňavý nádech na cestě do Prahy, Ústí, nebo zpátky do Litoměřic.

Lovosice miluju! Když jsem pryč déle než týden, cítím se nesvůj. Po návratu z Prahy vždy vyrazím na procházku, která se někdy protáhne do noci. Podchody, parky, řeka, koleje, nádraží – to vše pro mě znamená příběh, vzpomínku na to, co jsem zde zažil s přáteli. Narodil jsem se a vyrostl v Litoměřicích, ale „vůně“ Lovosic je pro mě vůni domova.

Důvěrné setkání s Prahou bývá pro lidi ve tvém věku většinou láskou na první pohled. Nebo to už neplatí?

A co ty, vracíš se z metropole rád?

Praha mě nezasáhla, na to ji znám moc dobře, protože sem už odmala jezdím za tátou. Na trvalý pobyt v Praze jsem si ovšem musel zvykat postupně. V prváku jsem do školy dojížděl, ve druháku bydlel na koleji, od třetáku v pronájmu v centru. Dojíždění mi nevadilo, naopak mě bavilo být každý den na výletě. Fáze na koleji, na proslulém sídlišti Jižní Město, skončila dřív, než jsem se ji naučil naplno užívat. V centru Prahy silně vnímám pocit, že „seš každému ukradenej“. Někdy je to osvobozující, jindy sklíčující. Pro mě je Praha nejkrásnější na jaře. Nemrzne ani není metro přeplněno zpocenými lidmi a díky deštěku v ulicích často voní mokrá asfalt. Podzim, své nejoblíbenější období, si užívám v Českém středohoří.

Rozhovor připravil Jaroslav Balvín

O autorovi

Lukáš Vlasák (1991) se narodil v Litoměřicích. Žije v Lovosicích, absolvoval bakalářské studium českého jazyka a literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Účastnil se několika literárních soutěží včetně Máchovy stopy vypisované naší knihovnou. V roce 2013 vydal pod hlavičkou undergroundového sdružení Pravěk básnickou sbírku Světy. „U autora oceňuji nenucený důvtip a lehkost, s nímž skládá své verše,“ napsal o textech z této publikace Ladislav Zedník v literárním časopisu Host. Lukáš Vlasák hraje, zpívá a skládá texty písní v lovosických hudebních skupinách Šavlozubý ponožky a Gun Joking. V našich novinách tiskneme jeho zatím poslední prozaický text Dům oběšenců, který sám autor charakterizuje jako mysteriózní lovosické romaneto.

Lenka Pizúrová Chceme z pekla ven?

Tento týden byl pro mě z mnoha důvodů poměrně náročný – necitila jsem se dobře psychicky ani fyzicky, a tak moje trpělivost, která je za normálních okolností opravdu hodně velká, dosahovala svého minima. Být v takovémto stavu ve školním prostředí se rovná téměř nadlidskému výkonu. V běžném dni, kdy se cítíte alespoň trochu normálně, přejdete opičí skoky z lavic, jakot a kokrhání z tříd, hry na Spidermana, Batmana a jiné hrdiny a neustálé dožadování se pozornosti minimálně dvou, zpravidla ale více dětí najednou s úsměvem. Mile a trpělivě postopadesáté opakuje-te, že opravdu nejste schopní poslouchat dotaz žáka z přední lavice, a přitom odpovídat na dotaz žáka ze zadní lavice. S úsměvem přejdete i fakt, že ačkoliv se danou látkou zabýváte již několikátou hodinu, a máte tedy zcela čisté svědomí, že jste u dělali maximum pro její vysvětlení a procvíčení, většina třídy se neobtěžovala aspoň před hodinou si látku zopakovat. A tak zjišťujete, že těch několik hodin jako by vlastně ani nebylo.

Když se ale cítíte tak, že sebeменší výkřik dělá s vaším tělem to samé, jako kdyby do vás někdo píchal tisíce jehel najednou, úsměv se vám rychle vytratí. Sledujete celé školní dění jako nějaký zrychlený film a přestáváte si být jistí, zda jste se zbláznili vy, nebo děti. Nicméně těchto několik dní malého pekla na zemi mě opět naplno vrátilo do smutné reality našeho školství a utvrdilo v myšlence, že pokud nechceme v tomhle malém pekle zůstat, nestačí jen zametat kamínky na cestě, která je pořád tou samou cestou, ale je třeba odbočit a konečně nastoupit na cestu zcela novou.

Vyčerpanost a lehká zoufalost těch dní způsobily, že moje smysly vnímaly vše mnohonásobně citlivěji. Viděla jsem hloučky dětí chovajících se jako malí ší-lenci – jedni lítali, mlátili se vším, co jim přišlo pod ruku, a vydávali nenapodobitelné zvuky, druzí seděli v lavicích s otrávenými či nepřítomnými výrazy. Celé to připomínalo záběry z filmů o psychiatrických léčebnách. A já jsem si najednou uvědomila, že už nej-

přirozené vytvořený k tomu, aby se učil – je to jeden ze základních předpokladů k přežití. A otázka, která by nám především měla vytanout na myslí, není – jak je možné, že české děti dopadají v testech tak a tak. Ale – učí nás škola opravdu žít, nebo jen přežívat? Možná je načase začít o vzdělávání přemýšlet trochu jinak – co od něj vlastně chceme a očekáváme? Lidí, kteří umějí žít, umějí si poradit s běžnými problémy a kteří žijí šťastné a naplněné životy, nebo jedince, kteří jsou od šesti let vychováváni k tomu, že jedině, na čem zá-leží, je výsledek – ve škole známky, v práci peníze –, bez ohledu na to, jak smysluplnou, uspokojivou čin-nost dělají, jakým způsobem k výsledku dojdou a jak dlouhodobý je. Samozřejmě – nic není černobílé. Ale možná by stálo za to začít zase více důvěřovat lidské přirozenosti – sami sobě a jednoduchým a přesto pro někoho tak složitým přírodním zákonitostem.

O autorce

*Lenka Pizúrová (1984) se narodila a žije v Litoměřicích. Učí anglický jazyk a občanskou nauku na 2. stup-ni ZŠ Ostrovní ve Štětí. Jako dobrovolnice se věnovala rozvojevé spolupráci, vypomáhala s překlady a projek-tem Česko proti chudobě – Program hlád nepřijímáme, v jehož rámci absolvovala v r. 2013 studijní pobyt v In-donésii. Jako osobní asistentka hendikepovaných praco-vala ve Velké Británii, kam se vrací, minulý rok v rámci dalšího vzdělávání učitelů – kurz programu Comenius. V r. 2013 uspořádala v Litoměřicích výstavy fotografií o zneužívání dětské práce a snímků z Indonésie. Vede blog o učení na škole *Pustíme děti ven (pustmedativen.wordpress.com)*. Organizuje projekt *Piáno na ulici v Li-toměřicích* (viz skupina na Facebooku: www.facebook.com/groups/609275625821760). E lenka.pizurova@seznam.cz*

Lenka Pizúrová, foto Tomáš Kumsiát

Kristýna Fialová Život beze slov

Držela jsem její dlaň. Byla přátelsky a láskyplně teplá. Její kůže se přeměňovala v samet. Byla však deformovaná a vrásčitá jako křídla spoutaného letce. Ruce byly plné starostí a samoty. Vykazovaly známky zra-cenosti a nespravedlností světa. Pamatovaly si i ten nejmenší šrám na duši stařenky, která jej už dávno zapomněla. Byly unavené a bez naděje. Stařenka se po pádu pokoušela vstát. Naše oči se sek-taly. V těch jejích bylo plno jisker. Vábily mě do sta-řeččina nitra. Nemohla jsem se zrakem odvrátit. Zvě-davost mě silně vtahovala do oněch nejkrásnějších a nejpřímnějších očí.

Byla jsem na rozkvetlé louce. Každá květina plála ža-lem a každý strom se prohybal pod tíhou nespravedl-dnosti světa. Zde seděli dva mladí milenci. Byli jako dvě mrtvé duše. Jejich láskou bylo břemeno, které je neodtržitelně spojovalo. Chlapec hladil dívce ruku. Silně jsem cítila, jak ruku miluje a zároveň ztrácí. Jak ji hledá s bezmocí a utrpením. Ruka v jeho dlaních jako jediná kvetla. Tvářila se šťastně i nešťastně, živě i mrvě. Chlapec odcházel posledního letního dne. Šel vyhrát předem prohrané. Šel bojovat za něco, co ne-způsobil. Šel do války. Šel si pro smrt. Oba věděli, že toto je poslední záchvěv jejich lásky, který se nikdy neopakuje. Mladá ruka získala první vrásku. Ocitla jsem se uprostřed nějakého dvora. Byl ohra-ničen a omezen jako nejlepší lidské vlastnosti. Žena, ač mladá, silně zestárla. Vedle srdce se jí pyšnila žlutá hvězda. Srdce neslo obrovskou tíhu. Bylo vyčerpané a nesnesitelně slablo, jako strom bez mízy. Žena na

sem zoufalá. Ale právě naopak – že můj mozek napl-no vnímá celou tuhle absurditu a odmítá se spokojit s tvrzením, že tohle je normální, že děti jsou dneska nevychované, rozjivené, zkažené filmy a počítači atd. atd. Chtěla jsem vědět, proč – proč se děti ve škole chovají tak, že to hranici s pochybami o jejich zdra-vém rozumu. V jedné třídě jsem se proto zeptala: „Jak je možné, že ve škole děti dělají věci, které jsem je ni-kde jinde dělat neviděla? Ani na hřišti tak neskutečně neječí a nedělají věci hraničící téměř se sebevražed-nými sklony. Proč škola místo toho, aby podněcovala mozkovou aktivitu dětí, z nich dělá jako mávnutím kouzelného proutku jedince, kteří nemají s nějakým alespoň trochu normálním chováním nic společné-ho?“ Samozřejmě jsem nepoužila přesně takovoto slova. Každopádně použila jsem taková, která děti pobavila. A dostalo se mi nádherné odpovědi: „My nevíme. Ale asi je to proto, že se nudíme.“ No jasně! V tu chvíli mi to celé začalo dávat smysl. V hlavě mi běžely obrázky dětských hřišť, dětských skupinek volně se pohybujících venku nebo hrajících si doma ve svých pokojích s dospělými v nedohlednu. A také obrázek, který mi hlavou běhá čím dál častěji – obrázek školy s usměvavými učiteli a dětmi. Školy, kam děti chodí rády a kde jsou šťastné. Takové školy, kde se děti opravdu učí – učí se to, co potřebují k ži-votu, ne to, co potřebují, aby dostaly dobrou známku. Školy, která není ve své podstatě jen hezky vypadajíc-im vézením bez míříž. Občas na to ještě zapomenu, ale už dávno vím, že ně-jaké reformy nám tenhle obrázek nepřinesou. Nejsem pesimista ani zastánce pseudoliberalních výchovně vzdělávacích metod, ale žádná reforma naše školství nezachrání. Podstatou úspěšného učení je především chuť, nadšení a smysl – a tohle všechno naše školství nezachrání. Podstatou úspěšného učení je především chuť, nadšení a smysl – a tohle všechno naše školství dětem úspěšně bere ve chvíli, kdy jsou tomu nejote-vřenější. Nevěříte tomu, máte pocit, že jsem sám možná opravdu definitivně zbláznila? Ale vždyť to všichni víme a dennodenně vidíme před sebou. Kolik se toho člověk naučí od narození až do předškolního věku – a světě div se, k žádné z těch věcí není potřeba dítě usa-dit do lavice a nalévat mu do hlavy kvanta informací, která ho v daný moment vůbec nezajímají a která mu z velké většiny ani nejsou k valnému užitku. Člověk je

svých špinavých a zakrvácených rukou měla o nejed-nu vrásku více. Jsem na velké slavnosti. Paní ve svých rukou drží chla-pečka, kterého pohupuje stejně jako moře hrající si s lodkou. Její ruce jsou šťastné jako právě vypuštěné bílé holubice. Od malíčků po ramena jsou obaleny láskou a radostí. Samým štěstím jako by se zázrakem léčily. Chci se dívat na bílé zuby ženy, které jsem ni-kdy neviděla. Náhle jsem přeč. Matka silně svírá dlaně svého syna. Bílé stěny ne-mocnice se nesnesitelně zužují a ubírají vzduch. Syn leží nehnutě jako opuštěná zaprášená kniha. Její hla-va padá k synově hruďi. Ruce se třesou bezmocností a žalem. Jsou opět deformovány.

„Slečno, velmi vám děkuji, jste hodná,“ vyrušila mě z mého snění stará paní. Hlas byl vldný jako hlas maminky, mající své novorozené na hruďi. Modré oči měly výraz vyzrazeného tajemství. Krásné šedivé vlasy se jako stříbro třpytily pod příjemnými útoky slunečních paprsků. Paní se usmívala a ukazovala mi známou bílou zář.

„Jdu za svým synem. Mám krásná vnoučátka. Karo-linka je vám tak podobná, až je to k nevíře.“

Stařenka byla plná života a nepochopitelné lásky k okolnímu světu. Až teď se naše spojení přerušilo. V dlaní mi zůstala vůně stařeččina parafinového kré-mu. Chtěla jsem co nejdelší vzpomínku na ztělesně-ní čistoty a nezkáženosti, proto jsem ruku uzavřela v pěst, aby vůně neutekla. Stála jsem osamocené a beze slov. Mé oči směřovaly k zádům mizějící stařenky. Přes to všechno, co jí ži-vot nachystal, čím jí podlomil nohy, byla šťastná. Proč však život klade trní do dlaní nevinných lidí, na to mi stařenka odpověď nedala.

Lukáš Vlasák Dům oběšenců (Maloměstské romaneto)

„Tady čas jinak plyne.“
hlas

Hlupáci! Proč se vždy chováte tak pošetile, jako byste nebyli varováni? Zápisky, jež se vám dostaly do rukou a které jste nyní tak rozmařile rozečetli, hazardující se svými životy, nepřinesly nikomu nikdy nic dobrého. Nezasluhují si být čteny, jejich obsah je osudem přiknuta pouze ohni. A přeci ten příběh existuje, je zde – je hmatatel-ný a symboly písmen vrytý do papíru. Snad se kdysi i udál. Jeho slova zabíjí. Koncentrované zlo šmejdí světem a sem tam se vtělí do příběhu, který nechcete slyšet. Tato historie je jed-ním z nich. Následující rada to s vámi myslí dobře, když praví: „Nečist – smrtelně nebezpečné!“ Kdo bude mít více síly než neopatrný slaboch, který vše sepsal, nechť všechna jeho slova spálí, ať nemohou být čtena nikdy více!

Pozoruhodné na celé události je to, že nakolik je pro-tknutá, řekl bych možná až přesycená číslem patnáct, to ráno, kdy vše začalo, byla patnáctka ještě dobře za-halena do svých tajemných závojů a nic nenasvědčo-valo tomu, že na nás brzy vycení střeptiny zkažených tesáků a vyplázne zmodralý jazyk udušence. Byla sobota ráno, 16. února roku 2013. Probudil mě vrískot telefonu. Invazivně mi vnikl do snu jako skřípání nehtů o tabuli. Vytréštil jsem oči a rychle se posadil. Proklínal jsem sám sebe za to, že jsem si předchozího večera nevyplnul zvonění. Slepě jsem šmátral pod postelí, abych konečně zakroutil kr-kem tomu nevinatnému kohoutovi, jenž dál neúnavně vyzváněl do tmy. Volal Endy.

„Doufám, že jsem tě nevbudil.“

„Hádej, ty vole.“

„Promiň, Bene, ale nenapadl mě nikdo jiný, komu bych měl zavolat.“

„Kolik je vůbec hodin?“

„Něco po půl šestý.“

„Panebože, doufám, že jde o něco vážně důležitýho. Víš přece, že jsem se pozdě večer vrátil z Prahy.“

„Bene, večera na nočním výstupu se stalo něco straš-nýho!“

Zbystřil jsem všechny smysly. Rozespalost byla rázem tatam. Vzhledem k tomu, kolik bylo hodin, bylo prav-děpodobně, že Endy ještě vůbec nešel spát. Zněl váž-ně vystresované. Co ho mohlo tak rozrušit?

Začínal jsem být netrpělivý, protože jsem netušil, co se po mně vlastně chce. Zároveň jsem se bál na Endy-ho zvýšit hlas, aby se mi na druhém konci telefonního hovoru úplně nesesypal. Po nekonečné soustavě štkav-ých zvuků, posmrkávání a litostivých vzdechů z něj konečně vylezla pravda – při vcerejším nočním po-chodu na kopec za městem, který Endy zorganizoval pro partu přátel, se jeden z „poutníků“ ztratil. Říkali jsme mu Božen.

„Potřebuju, abys sem hned zavolał toho tvýho divný-ho kamaráda z Prahy,“ řekl Endy, „toho psychotro-nického pošuka,“ dodal.

Ve svém popisu nemohl být přesnější, přesto jsem jaksi neveril svým uším. „Myslíš Maxe? Ale on není psychotronik, jen se příležitostně zajímá o různá nad-přirozená místa. A k čemu by ti tady vůbec byl?“

„Už pět hodin procesáváme les a nemůžeme Božena nikde najít. Bojím se, že se ztratil poblíž Domu obě-šenců!“

Ač nerad, musel jsem uznat, že tohle je přesně ten typ události, který k nám na sever konečně přilá-ká Maxmiliána Fojta, „mýho divnýho kamaráda z Prahy“.

Vstal jsem a rutinně provedl všechny nezbytné úko-

ny ranní hygieny. Vše jsem záměrně prodlužoval ve snaze oddálit další nevyhnutelný telefonní hovor, ten-tokrát s Maxmiliánem Fojtem. Když jsem se konečně cítil jako člověk a vylepšit už opravdu nebylo co, leda bych si potřetí vyčistil zuby, pohlédl jsem na hodiny. Šest deset. Není šance, že bych v tenhle nekřesťanský čas Maxmiliána zastihl, ulevilo se mi. S lehkým srd-cem jsem vytočil jeho číslo. Nevzal to hned. Po sedmi nebo osmi zazvoněních, kdy jsem telefon začal odda-lovat od ucha, se ozvalo: „Dobré ráno, Benjamine!“ Spustil jsem omluvně: „Dobré ráno, Maxmiliáne. Je mi líto, že vás budím.“

„Právě naopak! Já nespím, já čerpám.“

„Čerpáte?“ podivil jsem se, ale nechal jsem jeho podivnou odpověď zatím bez komentáře. Maxi-milián Fojt zněl, jako by byl v té nejlepší náladě, tak jsem pokračoval: „Potřeboval bych, abyste dorazil k nám na sever. Něco podivného se tu stalo a mám pocit, že by vás to mohlo zajímat. Zvládnete to k nám do oběda?“ zeptal jsem se nakonec s nadějí v hlase.

„Benjamine,“ uklidňoval mě přítelův hlas, „zvlád-nu to mnohem dříve. Nejsem totiž v Praze. Nacházím se již ve vašem kraji. Těsně předtím, než jste mi zavolał, jsem v tureckém sedu meditoval přímo v nejsilnějším zřídle pozitivní energie v Evropě. Říká vám něco místo Panenský Týnec? Vrch s torzem ne-dostavěného klášterního kostela? Právě zde se střetá-vají světové veletoky čirého dobra, a pokud je člověk aspoň trochu citlivý, může zde načerpat mnoho klad-ných sil do zásob. Takže ano, Benjamine, samozřej-mě, že k vám přijedu. Technicky vzato je má mysl již u vás.“

Tomu jsem sice neporozuměl, ale přítel dodal: „Se-jdeme se za pětacyřicet minut na Svatováclavském náměstí v L.“ Zavěsil, aniž by se rozloučil, a já si nebyl jistý, zda jsem se mu o našem náměstí někdy zmiňoval. Úmyslně neuvádím přesný geografický název svého města, kde se příběh odehrává. Bojím se, že bych vy-ličením oněch několika hrůzostrašných událostí po-špinil jeho dobrou pověst, tak těžce budovanou kvůli průmyslové situaci, a odradil tak případné turisty od zajímavé návštěvy. Městečko je to malé, poněkud roz-veklé podél řeky, ležící v severních krajích naší re-publiky. Začíná na L. a vrchol tyčící se nad ním do výšky 573 m n. m. (i s turistickou chatou) má název velice podobný. Právě v hustých smíšených lesích na jeho úpatí stojí i nechalvě proslulý Dům oběšenců, v jehož útroběch měl zmizet náš známý Božen. Maxmilián Fojt dospoavad do L. nikdy nezavítal. Ale-spoň pokud já vím. Stýkal jsem se s ním výhradně na území hlavního města, převážně v akademickém prostředí naší společné alma mater. Oba jsme studen-ti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; já studuji literaturu, Maxmilián filozofii a religionistiku. Dosud jsem se neodvážel Maxmiliána pozvat do své-ho domovského maloměsta, protože jsem se bál, jak by moji starí kamarádi reagovali na to, že já a Max-milián vedeme mezi sebou dost neobvyklý a zastaralý druh komunikace. Vzájemně si s Maxmiliánem VY-KÁME.

Původ našeho zvyku spočívá hned v prvním dnu studia, kdy jsme se také spřátelili. Za vším stojí omyl během zápisu. Oba jsme si při vstupu na studijní od-dělení myšleli, že před námi stojí zaměstnanec uni-verzity a pozdravili jsme se unisono „Dobrý den!“. Nedorozumění se vzápětí vysvětlilo příchodem sice nerudné, ale zato opravdově studijní referentky. Jak jsme byli rádně zapsáni do prvních ročníků a propuštění na chodbu, zlomili jsme se v pasech potlačova-ným smíchem. Veselou příhodu jsme zapili několika pivy v klubu a celou dobu jsme si žertem nepřestali vykat. Ani když jsme se poznali odev, od tohoto zvy-ku jsme neupustili. Není to žádný vicev snobismu či nafoukanosti pražských „studentičků z Karlovky“, je to zkrátka interní vtip mezi mnou a Maxmiliánem. Právě to by však mí kamarádi z L. nikdy nepochopili a považovali by nás za hipsterské intelektuály, jež se nad ně povyšují. Ale už za čtyřicet minut se „pan Benjamin“ s „panem Maxmiliánem“ sejdou na náměstí a budou spolu mu-

set komunikovat před mými známými! Pokusím se rychle zavést nové pravidlo a oslovím přítele zkráce-ně „Maxi“. Doufám, že pochopí a přistoupí na novou hru. Říct mi před kamarády jinak než „Bene“ – bože, to by byla společenská sebevražďa! Zatímco jsem se oblékal a přemítal o malichernos-tech, v lesích nad městem vzešl démonický dům mladého nešťastného muže a připravoval se na to, že nám ho ze svých ďábelských spárů nevydá zadarmo. Vydal jsem se pěšky směrem k náměstí Svatého Vác-lava. Mrazivé ráno mi vřhánlo slzy do očí. Pod vy-bledlými, umělými světly lamp chutnala první ranní cigareta obzvlášť nezdravě. Přemýšlel jsem – věděl jsem, že není náhoda, že byl přítel v potřebný čas po-blíž, sotva pár desítek kilometrů od L. Maxmilián Fojt měl totiž, podobně jako legendární literární detektiv Hercule Poirot, tu vlastnost, že kde-koliv se vyskytoval, tam se dříve či později seběhla nějaká podivná událost. Různá zjevení, přírodní ano-málie, ožívání starých pověstí a podobně. Maxmilián tyto situace vyhledával.

Nebo si ony vyhledávaly jeho?

Na rozdíl od Poirotových se zatím všechny Fojtovy „případy“ obešly bez vraždy. Jak jsem se blížil k soše našeho největšího světce, modlil jsem se k němu, aby to tak zůstalo i v L.

„Půjdem se tam podívat, ale ze všeho nejdřív po-třebujeme informace! Je neděle, takže knihovna ne-připadá v úvahu, ale antikvariát by nám snad otevřít mohl, co říkáš, Bene?“ Zbytečně jsem se obával. Ne-musel jsem Maxmiliánovi nic naznačovat. Sám od sebe pochopil, že na území L. pro mě bude přijatel-nější jiný komunikační kód.

Max zareagoval pohotově a až překvapivě klidně, poté co jsem mu sdělil, že Božen, jeden z mých známých, zmizel v Domě oběšenců. Pravidl: „Informace, které potřebujeme my, se nedají nalézt na žádné interne-tové stránce. Historii tohoto městečka nenajdeš na Wikipedii, Bene. Je v lidech a v jejich tajemstvích. Budeme doufat, že alespoň jeden z nich svezíl své myš-lenky papíru. Za mnou!“

Rozběhl se k říční straně města, tam, kde ještě před válkou stála nejstarší, židovská čtvrť. Klopýtal jsem za ním. Připadal jsem si ve vlastním městě jako cizinec. Podíval jsem se na mobil. Hodiny ukazovaly 07:08. Řekl jsem si, že je čas informovat a snad i trochu uklidnit Endyho. Já a Max jsme s vámi a pomáhá-me vám Božena najít. Myslel jsem si, že bychom byli užitečnější nahoře v lese při procesávání povlovných roklín a neprostupných krovisek, ale Maxmilián mí-řil do nejužší uličky za kostelem. Vybral si jedny ze ztrouchnivělých dveří, ty se značkou XV., a zabušil. Endy bude muset počkat.

„Maxi, musím ti něco říct!“ zvolal jsem za ním, popa-daje dech. „V L. už žádný fyzický antikvariát nemáme. Katalog knih je on-line. Vybereš si knížku na netu a necháš si ji poslat domů. Kde to vlastně jsme?“

„Někde ty knihy musí být uskladněny, ne? Obávám se, že to, co hledáme my, nebude zaznamenáno v on-line katalogu.“

„Co tedy hledáme?“ zeptal jsem se.

„Deníky.“

„Deníky?“

„Jasně. Nejvýznamnější zdroj knížek pro antikvariáty jsou pozůstalosti, o které nikdo nestojí. Rodiny koli-krát knihovny po zesnulé babičce nebo dědečkovi ani neprohližejí, celé je kompletně odprodají antikvariát-ům. Mezi knihami se skrývají osobní deníky a diáře – staré sešity v tvrdých deskách. A ty odhali až kdo?“ „Co si přejete, pánové?“ ozval se ze škvíry ve dveřích skřehotavý hlas. Maxmilián Fojt se zazubil nejdřív na mě a pak na vetchou stařenku ve dveřích. „Co takhle pro začátek dva šálky čaje?“ Po všech těch odstraš-ujících reportážích typu „Seniory, neotvírejte cizímu člověku a nepouštějte si ho do bytu!“ jsem jen žasl nad tím, jak Maxmiliánovi jeho strategie vychází.

Na pozvání staré paní jsme vstoupili do jejího bytu. Všechny police, veškerý nábytek i parapety oken byly obloženy starými knihami. Výtisky byly vyrovnané do komínků a stály přímo na zašlapané, snad kdysi

i dřevěné podlaze. Naším příchodem do tohoto bib­liografického bludiště se zvířila oblaka prachu, který jsme teď s Maxmiliánem byli nuceni vdechovat. Stará dáma, kterou jsem nikdy dříve v L. nepotkal, nás posadila na dvě rozviklané stoličky, ze kterých předtím sundala desítky knih. Do dvou rezavých ple­cháčků nám přichystala černý čaj, sypaný ze zpuchře­lého škapulíře. Opatrně jsem od ní převzal rozpálený šálek a pohlédl jsem bezradně na Maxe. Počínal si se záviděníhodnou samozřejmostí. Napil se, počkal, až se pani i se svým hrnkem posadí naproti nám, a pak se jí zeptal:

„Co víte o Domě oběšenců?“

MLčela.

„Copak vy jste nikdy nečetla nic zvláštního? Něco, co se týká Domu oběšenců a toho, co se tam stalo. Kde je ten deník? Čí byl? Kdo se v tom domě oběsil. Mluvte!“

„Spálila jsem ho. A zapomněla.“

Žena od nás odvrátila svou tvář. Ještě než tak stih­la učinit, povšiml jsem si, že byla zkrivena grimasou smutku a potlačené bolesti. Po vyschlé tváři jí skanula jediná slza. Možná první po desítkách let. Stékala vy­prahlým údolím jedné z vrásek.

Tentokrát jsem na stařenu promluvil já: „Musíte si vzpomenout. Můj kamarád se včera v noci ztratil v lese kolem toho domu. Bojíme se o něj. Jakákoliv informace nám může pomoci. Je ten dům opravdu nebezpečný? A jestli ano, můžeme ho ještě nějak zachránit? Madam, při vši účt, vám prosly pod rukama veškeré staré výtiisky města L. Dům oběšenců je tem­ná skvrna na klidném soužití naší komunity. Děsí už generace dětí. Vy ale něco víte! Řekněte nám, prosím, co můžeme dělat?“

Rozhovořila se velmi pomalu: „Věděla jsem, že se o to znovu pokusí. Spálit ty proklaté vzpomínky k ničemu nebylo. Dokud nelehne popelem sám Dům oběšenců, nebezpečí potrvá. Nemůžu vám o tom nic vyprávět. Bolí to. Strašně to bolí. Někde hluboko uvnitř. Ale můžu vám to ukázat. Jak vám chutná čaj?“

Konečně jsem se toho jejího utřečku taky napil. Ostrá chuť odvaru z pochybných lístků mě páčila až vzadu v krku, na měkkém patře. Pohlédl jsem na Maxmiliá­na a strnul překvapením. On spí! „Co jste nám dala do čaje, pani?“ zeptal jsem se, ale nebyl jsem si jistý, zda vůbec toužím slyšet odpověď. „Copak? Nechutná ti směs, kterou jsem našla v kre­denci jedné oběšené rodiny? Uvolni se, chlapčečku. Toužil jsi přeci po informacích! Zavři oči a stejně jako tvůj přítel spatříš celou pravdu. Nebude se ti líbit. Pověst o Domě oběšenců je právem ta nejstrašnější z městských legend, co se v L. tradují.“

Teď už jsem jí věřil.

I přes strach, který se mi zahryzával do zátylku jako půlnoční chlad od řeky, mi víčka neustále kle­sala. Viděl jsem ještě, jak stará žena odfoukává z jednoho sešitu v pevných deskách nános prachu a noří se do čtení nahuštěného rukopisu. Odebral jsem se za Maxmiliánem Fojtem do říše nočních můr. Tiživé dunění starobyých nástěnných hodin rozvíb­rovalo noční vzduch v kuchyni. Deset úderů. Deset hodin. Ale proč zvuky nepřestávají? Tady čas jinak plyne, a tak ještě dalších pět ran zazní kovově do noci. První.

Druhá.

Třetí.

Čtvrtá.

Pátá.

V místnosti se ještě vznáší vůně topinek od večere. Za okny šumí les, pod lesem sudetské městečko L. Vedle hodin visí kalendář. Ukazuje léta Páně 1941. Zdá se však, že Pán na toto stavení dnešní noci – v desáté hodině – zanevřel.

Za kuchyní nachází se ještě světnice. U stropu má pevně široké trámy z nejlepšího olšového dřeva. Pod podrážkou komusi zaskřípal štěr­k. Po pár krocích šlo sotva rozeznat zrychlující se dusot směrem od domu. Honem pryč! Branka byla otevřena s takovou rych­lostí, že ani nestihla zavrzat svou letitou piseň rzi. Postavy se vzdalují, rychle mizí v lese. Kdo vyběhl? Kolik jich bylo?

Odnášeli si v náručí zakrvácený balíček.

Nic než ticho. Jen ona ozvěna pěti posledních úderů hodin zní neustále v uších!

Bim – bam. Bim – bam.

Bim.

Otcovy boty se pohupují nad hliněnou podlahou světnice.

Sem – tam. Sem – tam.

Sem.

Vedle otce visí s hlavičkami něžně zachumlanými v konopných smýčkách dvě děti. Desetiletý hoch a pětiletá divenka. Bratříček a sestřička. Spí sladce. Jako by nic nevěděli, jako by nic neslyšeli. Maminko? Tělo matky jako jediné neviselo ve světnici. Ve stodo­le za domem ji ještě zaživa připoutali za všechny čtyři končetiny a roztáhli, jako by byla noční motýl a vypínala svá křídla k Měsíci. Ruce přivázali k trámům pod doškovou střechou, nohy ke dvěma různým koutům u podlahy.

Zaživa? Kdo umí správně naslouchat, slyší ve vzdu­chu její odeznlé výkřiky. Slyší i ústa oněmělá boles­ tí. Maxmilián Fojt naslouchat umí. Ale na rozpárané torzo sotva třicetileté ženy se už dál dívat nehodlá. Tohle stačilo. Je na čase jednat! Vytušil vedle sebe Benjaminovu přítomnost a silou vůle jej vytáhl zpět do bdělého stavu. Chudák Ben, paralyzovaný stra­chem. Snad se rychle vzpamatuje, bude velká potřeba jeho odvahy.

Matčina krev chladne. Vytéká z vyvržených vnitřnos­ tí a vpíjí se do zbytků seschlé mrvy a uhelného mouru na podlaze stodoly. Těm čtyřem již není pomoci. Bo­ženovo srdce však v Domě oběšenců ještě neodbilo svých posledních pět ran a Maxmilián ví, co je třeba udělat. Benjaminovi se to líbit nebude.

„Dělej, Bene. Vypadnem!“ vychrlil na mě Max hned potom, co jsem se probral z nepřísernější vize ve svém životě. Nebyl jsem sto se pohnout.

„Rychle, kámo, hejbej se!“ okřikl mě a vzal mě pod paži. Na nohy mi pomohla nejen jeho fyzická síla, ale i ten nezvyklé familiární tón, kterým mě oslovil. Do­slova mnou vysmýkal z příbytku stařeny. Ani jsem si nestačil všimnout, kam se poděla.

Mrazivý venkovní vzduch konečně vyhnal poslední zbytky snu z mé hlavy. Možná až příliš krutě jsem si naplno uvědomoval realitu. „Panebože,“ vydechl jsem, „to snad ani nemůže být pravda. Viděl jsem něco strašného. Pokud tomu snu můžu věřit, tak po­věst o Domě oběšenců nelhala. Stala se tam tragédie – čtyři mrtví! Bylo to v roce…“

„Devatenáct set čtyřicet jedna,“ dopověděl za mě Max­milián. „Já měl stejný sen. Taky už tuším, co je s Bo­ženem, a jak ho zachránit.“

„Jak?“

„Vysvětlím ti to nahoře v lese. Zavolej klukům. Za jak dlouho můžeme být před Domem oběšenců?“

„Za půl až tři čtvrtě hodiny. Není vždycky snadné najít cestu. Vede tam jen taková nenápadná stezka a odbočka se dá lehce minout.“

„Dejme si radši hodinu. Za hodinu se s nimi sejdem. Pojdme! Benjamíne, cítíte se úplně v pořádku?“ ze­ptal se mě Max ustaraným tónem, který jsem od něj ještě nikdy neslyšel.

Zaplašil jsem vzpomínku na rozsekané ženské torzo přivázané ve stodole. Odehnal jsem myšlenky o ne­vinně bleďých dětských tvářích i o dobrácky kože­ných botách jejich otce. Odpověděl jsem Maxmiliá­novi Fojtovi s úsměvem v našem vlastním přátelském duchu: „Děkuji vám za optání, Maxmiliáne, je mi pří­mo báječné.“ Vyběhli jsme na sever k vrchu L. Endy a další lidi z party se na Maxmiliánův povel shromáždili v půlkruhu kolem něj. Přirozená auto­rita, kterou vyzařoval, mu mezi mými známými za­jistila pozornost, kterou potřeboval. I když reputace „divného patrona z Prahy“ ho neopoustěla, spustil velitelsky:

„Vím, co se stalo vašemu kamarádu Boženovi. Podle vašich svědectví, se kterými jsem byl obeznámen, jste ho viděli naposledy kolem 21:45 před odbočkou sem, k Domu oběšenců. Božen, ačkoliv zdejší kraj úplně dobře nezná, se zdržoval v zadní části výpravy. Silný

kuřák, lehce obézní, přirozeně se nakonec propadl až na chvost průvodu. Poslední, kdo s ním mluvil, jsi byl ty, Endy.“

„Jo, chtěl jsem jít s ním vzadu, ale zároveň už jsem chtěl být nahoře. Byla mi kurevská zima. Božen tr­val na tom, že mám jít napřed. Však já trefim, dyť je to furt do kopce!“, říkal. Tak jsem přidal a doběhl skupinku před námi. Že nám Božen jaksi chybí, jsme zjistili až nahoře, v hospodě. Asi kolem půlnoci jsme se všichni voblíkli, teda ti, co byli střízliví, a šli ho hle­dat. Od tý doby jsme na nohou, pročesali jsme snad celej les v okruhu pěti kilometrů. A ty nám teď tvrdíš, že víš, kde Božen je? Ale my v Domě oběšenců taky hledali, teda ne úplně vevnitř, páč víme, co se říká, ale nahlíželi jsme voknama. Nic!“

Maxmilián ho pozorně vyslechl, ale neušlo mi, že celou dobu dumá nad něčím jiným. Dívá se na mě. „Věřte tomu, nebo ne,“ začal po chvíli opět Max, „ale mám silný důvod se domnívat, že Božen se skuteč­ně ztratil zde, v Domě oběšenců. Respektive dům jej zajal. Ve snu jsem byl svědkem krvavých událostí, jež se zde odehrály. Kdysi zde bylo spácháno velké zlo. Oběšenci se nyní mstí. Myslím, že existuje jedna možnost, jak odtamtud Božena dostat – a to výměna. Božen za jiného oběšence. Ten člověk nemusí zemřít, ani nadobro zmizet z naší dimenze, stačí jen, aby to byl někdo, kdo má zkušenost s oběšením a následným návratem zpět mezi živé.“ Max se zhluboka nadechl, jako by svůj plán neměl sílu ani dořít.

„Ten někdo bude Ben.“

„Já? Ale já se přeci nikdy nezkoušel oběsit!“

„Nenarodil ses snad císařským řezem právě proto, že jsi měl pupeční šňůru omanotanu kolem krku, a kdy­bys přišel na svět přirozenou cestou, zaškrtil by ses?“ To byla sice pravda, ale nikdo kromě mě a mé mat­ky to nevěděl. Rozhodně jsem to nikdy nevyprávěl Maxmiliánovi Fojtovi. Jeho vědění mě tentokrát vy­děsilo na nejvyšší možnou míru. Tomu nešťastnému císařskému řezu, který se udál během mého narození, jsem věděl nejen za svou kulatou hlavu, která ne­mohla být zpløštěna přirozeným porodem, ale hlavně za svůj život. Vypadalo to, že životem právě teď zapla­tím. Sevřelo se mi hrdlo.

„Nemusíš se ničeho bát. Ohlídáme tě. Bude to něco jako asistovaná sebevražda. Jakmile dům Božena propustí, začneme hned s tvým oživováním. Už jed­nou jsi to dokázal, Bene. Už jednou ses dokázal vrátit z druhé strany. Ty jediný z nás s tím máš zkušenosti, i když už si je možná nepamatuješ.“

Následující sled událostí je pro mě jako surrealist­ická přehlídka mlhavých obrazů, jdoucích naho­dile za sebou. Vzpomínám si, že jsem na Maxmiliá­nův plán přistoupil. Spolu s ostatními přáteli jsme se vloupali do Domu oběšenců. Ve světnici za vybílenou kuchyní postavili pod dřevěný trám obrácené vědro, na které mě vysadili. Sám Maxmilián se vyhoupl na vědro za mnou, uvázal mi šetrně smýčku kolem krku a druhý konec provazu, který Endy přinesl ze stodoly na zahradě, připevnil k trámu pětismýčkovým uzlem. „Nezapomeň – až ti řeknu, spustíš se dolů. Od­straníme vědro, začneš se dusit. Budeš chví­li viset ve vzduchu. Jakmile se Božen objeví zpátky v naší dimenzi, podepřeme tě a okamžitě odvážeme. Bez obav, kamaráde, ovládám základy první pomoci. Rozdýcháme tě raz dva. Pak z toho proklatého Domu oběšenců co nejrychleji zmizíme. Jsi připraven?“ Může být člověk vůbec připraven na něco takového? Maxmilián ještě jednou zkontroloval roze­stavění všech předmětů i osob ve světnici. Stál jsem na vědru jako oběť na oltáři. Maxmilián, Endy a ostatní stáli v řadě přede mnou. Náhle jsem zaslechl podivný zvuk, který v dávno opuštěném stavení neměl co po­hledávat. Stěny Domu oběšenců rozezvučelo pět úde­rů starobyých nástěnných hodin.

Bim – bam. Bim – bam.

Bim!

„Teď!“ vykřikl Max.

Zhoupl jsem se do kolen. Někdo mi zpod chodidel odsunul vědro. Visel jsem ve vzduchoprázdnu a ztrá­cel vědomí nedostatkem kyslíku. Provaz se mi zaře-

zával do masa na krku. Pálilo to, jako by bylo lano utkáno z pekelných plamenů. Mé visící tělo se po­otočilo k jedné z plesnivějících stěn světnice. Před­stavoval jsem si, jak se stěna orosila kapkami krve. Z nich povstávala jakási silueta. Viděl jsem její ku­čeravou hlavu a otlělé tělo. Prál jsem si vidět Božena s krhavýma očima. Ale pět párů paží s ohlodaným svalstvem mě začalo stahovat k sobě, dolů do tem­noty. Do temnoty, která byla lepkavá jako potem zbrocené tělo těhotné ženy těsně před porodem. Do temnoty, která byla teplá jako právě prasklá plodová voda. Šňůra na mém krku náhle nebyla konopná, byla pupeční. Čas jinak plyne a já se vracím do nejtrauma­tičtějšího okamžiku života.

Umírám během svého vlastního porodu.

Co se stalo potom, jsem se dozvěděl z vyprávění. Za­tímco mí kamarádi z L., včetně Endyho, nadšeně opě­vovali Boženův i můj návrat mezi živé, naši resuscita­ci a následný slavnostní a skupinový návrat do baru v L., Maxmilián Fojt mi před svým odjezdem v nedě­li večer stihl sdělit několik podstatnějších informací. Předně, vysvětlil mi, jakou roli hrála v případě Domu oběšenců symbolika PATNÁCTI.

„Jsem o tom předsvědčen!“ začal Maxmilián nadšeně svůj výklad. „Dům oběšenců se o únos člověka nepo­kusil poprvé. Pokud sis toho ještě nevšiml, vše se nám tu až podezřele točí kolem čísla patnáct. Jeho symbo­lika není zdaleka tak průhledná jako u jiných, mno­hem profláknutějších čísel, ale pozor! Událost, jakou jsme spatřili ve snu – oběšení čtyřčlenné rodiny – se udála v roce 1941. Letos máme rok 2013. Součet číslic v obou letopočtech je 15. Podobně jsou na tom ještě roky 1950, případně 1969, 1978, 1987, 1996, pokud akceptujeme to, že 1 a 9 se vzájemně vynulují.“ Slíbil jsem Maxmiliánovi, že se na události těchto let podívám v kronice města L. Výsledek? Objevil jsem pět nevyjasněných zmizení, které ve městě po celou

druhou polovinu 20. století živily hrůzostrašnou le­gendu o Domě oběšenců. Zda se čtyřčlenná rodina roku 1941 oběsila sama, nebo jim ke smrti někdo pomohl, nebylo nikdy objasněno. Možná se jednalo o pomstu za okupaci, kterou zosnovali vlastenci z L. na mladé sudetoněmecké rodině.

„Něco mi na tom ale pořád nesedí,“ napsal jsem po svých rešerších Maxmiliánovi do e-mailu. „Uvažuji takto: otci bylo třicet let, dětem deset a pět. Matka pověšená a zohavená ve stodole měla devětdvacet let. Pokud má být naše symbolika patnácti dokonalá, chybí nám někdo do součtu – jedno roční či právě narozené dítě, počítáme-li prenatalní věk. Slyšeli jsme pět úderů hodin, ale viděli jen čtyři mrtvoly. Co když byla rodina rozdělena? Domu oběšenců chybí jedna oběť, a proto v něm neustále mizí lidé…“

„Na shledanou, kolego. Nezapomeňte mi napsat, až něco vypátráte v historii vašeho půvabného městeč­ka,“ loučil se se mnou Maxmilián Fojt s úsměvem na rtu onu osudnou neděli, na kterou nikdy nezapome­nu. Byli jsme spolu sami na nádraží, takže rozhovor probíhal v našem „pražském“ duchu.

Maxmilián se zahleděl do zapadajícího slunce za vrcholem L. Vybledlé stěny Domu oběšenců nešlo v ohni červánků rozeznat. Naštěstí. Pronesl melan­cholicky: „Moc se mi u vás líbilo. Děkuji za pozvání. Ani se mi nechce vracet do té hektické přítomnosti Prahy. Tady čas jinak plyne,“ usmál se nakonec a po­ukázal přitom na informační tabuli na nástupišti. U jeho spoje naskočilo patnáctiminutové zpoždění.

Náhle mezi všedními zápisky diáře začala prosvítat prazvláštní slova. Naklonila se nad ně a chvíli je zpod zamračeného obočí luštila. Jejich vzletný jazyk zpíval o jakési rodinné tragédii. Vznešené věty vyplouvaly na povrch a vyplňovaly prázdná místa mezi kalendář­ními dny.

Nerozuměla tomu. Kdo je psal a proč? A jak se do­staly do jejího notýsku? Strípky vět působily jako sny. Jako vzpomínky na sny. Jak je pročítala znovu a znovu, rozpoznávala v nich podivné zvrácenou lo­giku.

Byla dcerou mrtvé matky. Vyvrženou na svět skrz kosti a vnitřnosti a unesenou nepřáteli. Zapomí­nala a vzpomínala a vdechovala prach usazený na zažloutlých listech živé paměti města L. – knihách mrtvých. Nevycházela ven. Pocit zadostiučinění se v ní rozpadal jako zuhelnatělé listy deníku.

V nás, občanech L., se rozpadá odhodlání spálit Dům oběšenců, a zachránit tak své životy. Často a rádi se za noci vydáváme do kopců, vrháme se do stínů kr­vavých historek, pohlcováni vlastními strachy. Tato záliba nás jistojistě zahubí.

Věnováno všem nočním poutníkům do výšky 570 (+3) m n. m.

Lukáš Vlasek. Foto archiv L. V.

Ukázka z připravovaného komiksu výtvarníka Marka Rubce a dramatika Karla Františka Tománka *Wanted Welzl*. Autoři osobitým způsobem zpracovali životní osudy slavného českého polárníka a vynálezce.